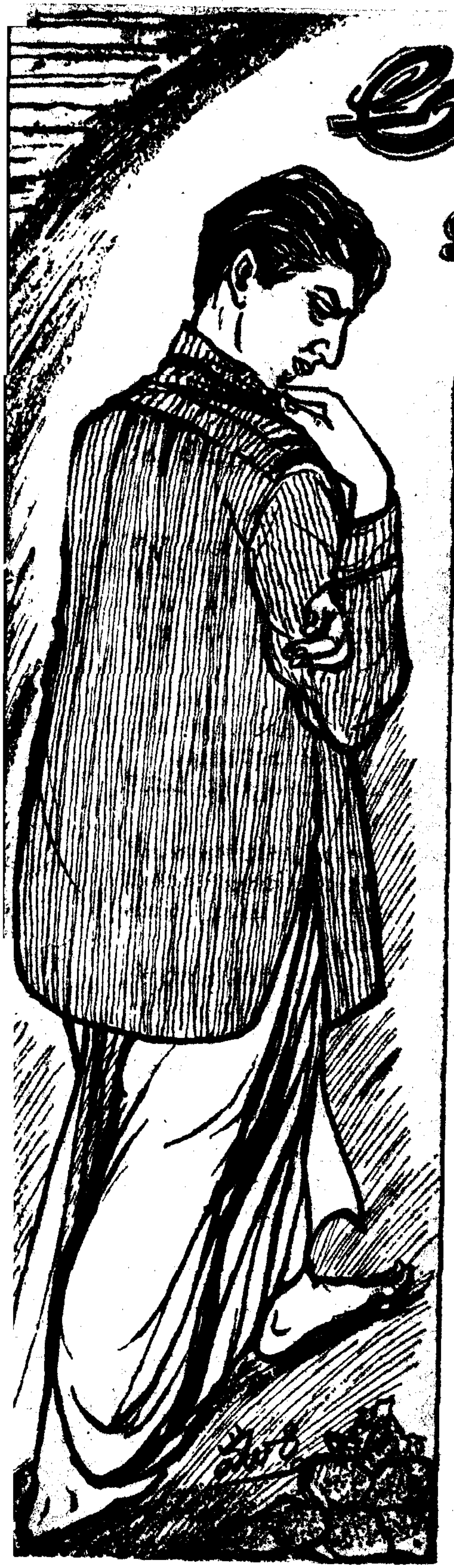

అనంతంలో అణుమాత్రం

"శ్రీపతి"

కొండల్లో సూర్యుడు దాగి గంటకి పైబడ్డప్పటికీ భూమిమీద అలుముకొన్న వెలుగులు తగ్గలేదు. ఆకాశం నక్షత్రాల వెలుగుతో స్పష్టంగా వుంది. ఆవునక చీకట్లో నడుస్తున్న జయం రేణుకని వూహిస్తున్నాడు.

వూరు సమీపిస్తోంది. దీపాల వెలుగులు మిణుకు మిణుకుమంటున్నాయి. వండుకోటు న్నారు గాబోలు పొగ పలచని మేఘాల్లా తేలిపోతోంది. ఇంకో ఫర్లాంగు దూరం అతని గమ్యం—మూ దనానికి.

ప్రక్కనే మామిడితోట. అశాంతికి నేపథ్య సంగీతంలా చెవుళ్ళగింగురుమంటే కీచురాళ్ళరొద. మిణుగురులు ఎగురుతున్నాయి చెట్లనీడల చీకట్లో. చుట్టూ కనుచూపుమేర పొలాలు. సమీపాన చెరువు గట్టుమీద తాటిచెట్లు సాయం పవనాలకి వుత్తిరి వూగుతున్నాయి.

'బావా!'

ఆ ప్రకృతి మందమైన సందడిలోంచి ఓస్వరం వినిపించింది. ఆస్వరం ఒక ఆకారాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చింది. పాతబడిన అనుభవాలని కొత్త చేసింది.

'ఎవరది ?'

జయం అందుకు జవాబు ప్రశ్నవేశాడు గాని ఆగలేదు. అక్కడ, ఆసమయాన, ఆ నిశ్శబ్దంలో యెవరో ఉన్నారనుకోవడం భ్రమ అనుకొన్నాడు. అది తన మేనమామగారి తోట. అందులో రేణుకా ?

వెనుతిరిగి చూశాడు.

శూన్యం వికాసంగా కన్పించింది.

నడుస్తున్నాడు.

'బావా ?'

'రేణూ!'

'అవును. నేనే బావా!' అని నవ్వింది గలగలా. 'జడుసుకొన్నావా బావా ?' అంది కొంతసేపు పోయాక.

పువ్వులు పూస్తున్న యవ్వనం గాలికి వూగినట్లు కులుకుతూ వస్తోంది. కలలీడేరినట్లు కనులు విప్పారి ముఖంలో సంతోషాతిరేఖలు ఉదయించాయి.

మాట్లాడ లేదు జయం.

'మాటాడితే ముత్యాలు రాలిపోతాయా బావా? మూగిగా వుండిపోయాడు.

'పోన్లే! పెళ్లికేం రాలేదో చెప్పు బావా ?'

అతను మెలికలు తిరిగే కాలిబాటలో ఆగి, మెల్లగా, కుడిప్రక్కనించి తల తిప్పి మరోసారి చూశాడు రేణుకని. ఆమె బాటప్రక్కకు వచ్చి అతని కుడిప్రక్క చేయి చాపినంత దూరంలో నిలుచుంది. అతని కనుల్లోకి చూసి 'చెప్పవూ, బావా!' అంది గోముగా.

జయంలో ఆవేశం ఉక్కిరి బిక్కిరై మాట పెగలడం లేదు. అతని కళ్ళలోని ద్వేషంపొంగులతో పెల్లుబికి ప్రతీకార వాంఛలోని ఎర్రందన మామె దృష్టి అందుకోలేక పోయింది.

'మూగాడయ్యాడు. మా బావ' అంది స్వగతంలా. నవ్వింది.

'లేదు — రేణూ!'

మరి ?' ఆ నీలాల నయనాలు పెద్దవిచేసి గుండ్రంగా తిప్పిప్రశ్నించింది.

'పిచ్చోణ్ణయాను' ఉద్రిక్తత ఘర్జించింది. రేణుక ఆధ్వనిలోని భయంకరతతో కంపించి పోయింది. ఆ మాటలోని నిజాయితీతో చెమర్చింది.

'ఒకరి మోసానికి నాజీవితం బలైపోయింది' అన్నాడు మళ్ళీ కృద్ధుడై. 'ఎవరో నమ్మారని నమ్మడం నాతెలివి తక్కువ.' అని ఆత్మనింద చేసుకొన్నాడు.

'ఎవరు — మోసగించింది ? నీవు. నీ నాన్న. నాజీవితం పాడు చేశారు'. అంది కఠోరంగా. ఆమె పెదవులు వణుకుతున్నాయి. కనురెప్పలు ఆదురుతున్నాయి.

అతనికి ఆమాటలు వినబడలేదు. 'నన్నొక ఆటబొమ్మచేసి ఆడించాలనుకొన్నావ్. ఆడించావ్. నీకు జీవితంలో సుఖం లేదు. నాకూ ఉండదు . . . ఒద్దులే.'

'. . . . .'

'నీ ఆత్మ నిన్ను పీడిస్తుంది. వెన్నంటుతుంది. నా అశాంతి నీగుండెల్లో మండుతుంది.' అని కదల బోయాడు.

Statement about ownership and other particulars about newspaper ANDHRA PRABHA ILLUSTRATED WEEKLY to be published in the first issue every year after the last day of February.

FORM IV (See Rules 8)

1.	Place of Publication :	ANDHRA PRABHA (P) LTD., George Oakes Buildings, Besant Road, Gandhinagar, VIJAYAWADA-2.
2.	Periodicity of its Publication :	WEEKLY.
3	Printer's Name : Nationality : Address :	Shri S. V. SWAMY, B.A., INDIAN Andhra Prabha (P) Ltd., George Oakes Buildings. Gandhinagar, VIJAYAWADA-2
4	Publisher's Name : Nationality : Address :	Shri S. V. SWAMY, B.A., INDIAN Andhra Prabha Private Ltd., George Oakes Buildings, Gandhinagar, VIJAYAWADA-2.
5.	Editor's Name : Nationality : Address :	Shri Neelamraju Venkata Seshaiah, INDIAN Andhra Prabha Private Ltd., George Oakes Buildings, Gandhinagar, VIJAYAWADA-2.
6	Names and address of individuals who own the newspapers and partners or shareholders holding more than one per cent of total capital.	Shri R. S. Jhaver, Director. 366, Tiruvottiyur High Road, MADRAS-21.

I, Shri S. V. Swamy, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

(Sd.) S. V. SWAMY.
Signature of Publisher.

Date : 28-2-1961.

అతనిలో క్రూరత చూడలేక కళ్ళు మూసుకొంది. వినలేక తల తిప్పుకొంది. కండ్లంబడి నీరు కారుతోంది. కంఠం రుద్ధమయింది.. ఆమె కదలలేదు.

'బావా! నీగుండెరాయి. నీవో రాక్షసుడవు. మనిషివి కావు . . .'

ఆమె ఆమాట అంటూనే తనలో తను ఏడ్చుకొంటోంది. కోపంతో కళ్ళు పెద్దవిచేసి వెనుతిరిగాడు.

'ఏమిటీ ? మళ్ళీ అనూ ?'

'అంటాను.' నీగుండెరాయి. నీవో రాక్షసుడవు.'

ఆమె భుజం పట్టి తోశాడు. ఆమె తూలింది.

'ఏమిటీ?. నేనా? నీలా అందరితో ఆటలాడే...

అతని చెంప మీద. పెద్దశబ్దం పిడుగుపాటుగా వినిపించింది రెండు . . . మూడు. .. నాలుగు.

అతను తలతిప్పుకోలేదు. ఎదిరించలేదు. కన్నీటితో రక్తం కలిసి పలచగా కారింది.

'మూన్నాళ్లరవై దినాల తర్వాత చూడాలని వచ్చిన నన్ను చక్కని మర్యాద చేశావ్! చాలు!'

ఆమె వెక్కివెక్కి రోదిస్తోంది. ఆమె దేహం కంపిస్తోంది.

'తిరస్కరించి నాశివితాన్నే మోసం చేసి క్రూరంగా శిక్షించావ్. ఉట్టి అవమానించావ్. కొట్టి వేధించావ్—'

ఆ ధ్వనులు శిల జననంగా, బాధపూరితంగా వున్నాయి. తప్పు చేశాననుకొంది. ఆమె నీలి నయనాలు కన్నీళ్ళ పూతలో దాగినాయి.

దిక్కూమొక్కూలేని — తల్లిలేని దౌర్భాగ్యని హింసించావ్ — నిన్ను దేవుడు క్షమించడు, రేణూ! క్షమించడు!'

వెక్కుతూ 'బావా' అంది. ఆ మాటతో క్షమాపణతో లొంగిపోయిన ఒక యవ్వనం అతని ముందు కదిలింది.

'ఇంక రాను. ఎవరున్నారని వెళ్ళబోయావో — వారే'...అని తిరోగమించాడు.

ఆ ప్రక్కనించే నలభయ్యేళ్ళ ఒకవ్యక్తి గ్రామం వేపు వెళిపోయాడు. జయం పదిగజాల దూరమయాడు. నడిచి పోతున్నాడు—తుఫాన్ నాటి నాళ, ధూళిలా.

చీకటి చిక్కదనంలో మిణుగురుల మెరుపులు కలిసి కీచురాళ్ళలా రోదిస్తున్నాయి. ఎక్కడో నక్కల అరుపులు అసహాయతకు పల్లవి పాడుతున్నట్టు వినిపించాయి.

'బావా!'

జవాబు లేదు. మోసం పొక్కింది.

'బావా! నిలు . . . నిలు బావా'

పరువెత్తింది . . . జారుతున్న చీర సర్దుకొంటూ. జుత్తు ముడి వూడి వ్రేలాడుతోంది. ఆమె వొంటిమీద చెమట జారుతోంది. చీర కుచ్చిళ్ళు కాళ్ళల్లోపడి తూలింది మూడు నాలుగు సార్లు. అతన్ని సమీపించి, మొక్క కాలుకు కొట్టి, పడిపోయింది. జయం మడమలకి ఆమె చెయ్యి తగిలింది.

అతని గుండెల్లోని కారుణ్యం కూడ అతన్ని ఆపలేకపోయింది. నిజం. అతనిలో మానవత్వం నశించింది. గుండె రాయిగా మారింది. అవును. రాక్షసుడయాడు. వెనుతిరగలేదు. చూడలేదు.

ఆమెలేచి సర్దుకొని 'నీమేనత్త మేనమామల గౌరవం కోసమన్నా వెనుతిరుగు. వాడుమన్నిరోధి పూర్లో ఒకటికి నాలుగు చెపుతాడు. పరువు పోతుంది. ఏం చేసిందో — వెళిపోయాడు అని నన్ను తిడతారు. నిలు. . . నిలు బావా ?

లేదు. అతను ఆగలేదు. అతన్ని పట్టుకొంది.

'తల బద్దలు కొట్టుకొని చావనా ? అప్పుడన్నా నీకోపం తీరుతుందా ? బావా ?'

అతను చెయ్యి విదలించుకొని కదిలాడు.

వంశపారంపర్యమైన యే ఉదాత్త భావమో పనిచేసి, అతని నిశ్చయాన్ని యెదిరించి నిలబెట్టింది.

వెనుతిరిగాడు. ఆమెని చూశాడు.

జుత్తు విరబోసుకు వికారంగా వుంది. స్వేద బిందువులో, అశ్రువులో తెలీనంతగా ముఖం నిండా నీరు. భయవిహ్వలతతో పేలవమైంది మోము. చీర వుండాల్సిన విధానానికి భిన్నమయింది.

అతిప్రాధేయపూర్వకంగా 'రా బావా. నాతప్పు క్షమించు రా' అని అతని చెయ్యి పట్టుకు లాగింది. అతను కదిలాడు. అతని గుండె కరిగింది.

'అవును రేణూ. నేను రాక్షసున్నే. నిజమే!' అని చెమర్చాడు.

ఆరెండు ఆకారాలు, ఒకరివెనక ఒకరు, ఒకే నీడలా మెల్లగా దూరమై గ్రామంలో ప్రవేశించే సరికి చెక్కిళ్ళమీది కన్నీళ్ళు యింకి జాడలు మాత్రం నిలిచాయి.

జయంకి నిద్ర పట్టడంలేదు. ఆరుమైళ్ళు నడిచి వచ్చాడేమో— కాళ్ళు పీకుతున్నాయి. నరాలు సలుపు కొంటున్నాయి. పాదాలు వేడిగా మండుతున్నాయి. చేతులకీళ్ళల్లో నొప్పి. విరుదాహం. కండ్లమంట. ఫాలంవేడి. పక్కదొర్లుతూ నిద్రకోసం యత్నం—నిద్రరాదు. విఫలమయింది. క్షణం కూచొన్నాడు. బరువుగా కను రెప్పలు లేవడంలేదు. తలబాధ. పడుకొన్నాడు. దొర్లాడు. క్రమంగా తెల్లారే సరికి శరీరం ఉష్ణమయమయింది.

మూడోదినం ఉగాది. అది వచ్చిందీ లేనిదీ అతనికి తెలీలేదు. సరిగా యిరవై దినాల తరువాత కళ్ళు తెరిచే సరికినిరాశతో నాన్న, ఒకడాక్టరు, ధైర్యంతో రేణుక, ఎదురుగా భూతాల్లా మందులు వాళ్ళి యింజక్షన్ సీసాలు, పళ్ల తొక్కలు, వేణ్ణీరుతో చెంబూ గ్లాసూ కనిపించాయి. హాస్పిటల్లోని వింత వాసన ప్రోవులుగా అతని చుట్టూ తిరుగుతోంది. అతని శరీరం అతి పేలవమూ బలహీనమూ అయిపోయింది. కూచుండేందుకూ, నిలబడేందుకూ, మాటాడేందుకూ ఒక దీర్ఘ

(మిగతా 54 వ పేజీలో)

కొత్త తారలు

ఒక ఇండియన్ ఫిలిముకు కావలెను. తగిన బాల బాలికలకు మంచి తరుణం. సెలెక్షన్ తరువాత 2 సం. కంట్రాక్టు. ఇండియాలో 32 సెంటర్లలో ఇంటర్వ్యూ. ఫ్రీ ప్రాస్పెక్టస్‌కు వ్రాయండి.

Screen Art Productions,
Film Producers (A-7),
AMRITSAR.

సినిమా నటులు

మీరు సినీకారులుగాచేరి, నెలకు మంచివరుమానం పొందవలెనన్నచో నేడే మాకు వ్రాయండి. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషు లేక హిందీలో వ్రాయవలెను.

BOMBAY FILM SERVICE
(W.A.P.) Phagwara (N.R.)

నెర్విటాల్

నరముల బలహీనతకున్నూ, రక్త పోటునకున్నూ రామబాణము. అనుభవ యుక్తముగా చేయబడినది.

8 ఔ. సీసా 5-75 పోస్టేజి 1-75

ఇండియన్ మెడిసిన్ హౌస్,
విజయవాడ-2.

కాశ్మీర్ శాలువ

రు. 6/- మాత్రమే

పెద్ద సైజు కాశ్మీరు శాలువ మీరుకోరిన రంగులో రు. 6/— లకే పొందండి. ప్యాకింగు పోస్టేజి రు 1—50 అదనం. 2 శాలువలు రు 12/— పోస్టేజి ఉచితం. 4 శాలువలు రు 20/— పోస్టేజి ఉచితం.

HIND SHAWL HOUSE,
Urdu Bazar (A.P.W.), Delhi-6.

అనంతంలో అణుమాత్రం

(8 వ పేజీ తరువాయి)

యత్నమూ, సాహసమూ చేస్తున్నట్లు బాధ పడ్డాడు.

వేళకు సరిగా మందుతెచ్చి తాగమని బ్రతిమాలేది రేణుక. కంపు. చేదు. అసహ్యించుకొన్నాడు. ఆరంగు ఏహ్యంగా వుంది. అక్కడ నరక బాధ పడ్డాడు. విసుగా వుండేది. ప్రక్కనేయెవరన్నా వాగుతోంటే దుర్భరమనిపించేది. ఒక్కొక సారి ప్రక్కనున్న సీసాలు ఆ కోపంలో తోసేసే వాడు. ఖరీదయిన మందులు పోయేవి. రేణుక కోపగించు కొనేది. జబ్బులో చచ్చి పోయాననుకొను. ఇంకా యెన్ని దుఃఖాలు, శోకాలు, దురవస్థలు భరించాలో నని విచారించేవాడు. అతనికి జీవితం చాల దండుగ, అర్థ రహితం, దుర్భరం అనిపించింది.

మందు అందిస్తున్న రేణుని చూసి'చచ్చినా మరి తాగలేను' అని తోసివ్వబోతాడామె చేయిని.

'ఏమిటి బావా? చిన్న పిల్లాడిలా మారావు?'

'__________'

'తాగు బావా'

ప్రక్కకు ఒరిగి పడుకొన్నాడు.

ఎదురుగా వెళ్లి 'వారం దినాలు యీ కష్టం భరించావంటే పూర్తి ఆరోగ్యాన్ని కోలుకొంటావ్ బావా. యీ అనారోగ్యమే నిన్నిలా బాధిస్తోంది. ఇప్పుడు మానేస్తావా? యింక చాలాదినాలు బాధ పడాలి. ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యమన్నా వృత్తివేనా?' నవ్వు చెప్పింది అతి దీనంగా. ఆగుండ్రనికళ్ళతో చూసింది. ఆ చూపులో మాతృమూర్తి మమతలు మదిలో మెదిలినాయి. ప్రార్థించింది—ఆ నీలాల నేత్రాలతో నీరునింపుతూ. అందుకొన్నాడు.ఆరుచి, వాసన వాంతి వచ్చేట్లు చేశాయి. అంతలో నేరేణుక అతన్ని అదిమి పట్టుకొని ఉపచారం చేసింది.. తగ్గింది.

నాన్న కోర్టుపని తొందర వలన వెళ్ళిపోయారు. జయం ఆరోగ్యం కోలుకొన్నాడు. ఆమరుసటిదినం అతను పట్నం వెళ్ళి తన ఉద్యోగంలో ఫిట్ సర్టిఫికేట్‌తో చేరి పోయాడు.

ఐతే వెళిపోయేముందు తన మున్నెన్ని దినాల నిరాహారసేవని ఉపేక్షించాడనీ, అభినందించలేదనీ, మరచి పోయాడనీ తీవ్రంగా విచారించింది.ఆమె నిర్నిద్రతో అలిసిపోయి సుమారు రోగిలా తయారయింది.

అందుకే ఆమెకా బాధ.

ఒక్కమాటలేదు—మర్యాదకన్నా.

సానుభూతి.సానుకంపం అతనిలో వెదికినా దొరకవు.

అతనో మనిషేనా?

అదృష్టవంతరాలను. అలాంటి కఠినాత్ముడు నా భర్త కాలేదు.' అనుకొంది ఒకమునిమాపు వేళ ఆపులించింది.

3

నాన్న పెళ్లి విషయం మాటాడేందుకురమ్మని ఉత్తరం రాస్తే, చివరిసారి 'నేనుపెళ్ళిచేసుకో'నని చెప్పేయటానికి జయం వెళ్ళి, బస్సు స్టార్డు మధ్యంలోదిగి,ఒకసారి రేణుకని చూడాలని ఆ మండు టెండలో ప్రయాణం సాగించి వెళ్ళేసరికి యింట్లో కాళ్ళకు నీళ్ళిచ్చి, దాహానికి మంచినీళ్ళు యిచ్చేతోడులేని హీన పరిస్థితికి గురి అవటానికి కారణం, అత్తయ్య జ్వరం, రేణుక అత్తవారింటిలో వుండటం అని తెలుసు కోవటానికి అతనికి యెంతోసేపు పట్టలేదు.

అత్తయ్య మూలుగుతూ 'ఏం...మామ...... రేణుని తీసు....కురా..వడం కోసం.....వెళ్ళావు నాయనా' అంది.

గంటలు గణగణ మ్రోగుతూన్న ఒకయెద్దుల బండి చీకటి పడ్డాక వచ్చి ఆయింటి ముందు ఆగింది. దాంట్లోంచి రేణుక ఆత్రుతగా దిగింది. అప్పటికి జయం డాక్టరుతో మందు తీసుకొనే విధానం గురించి మాట్లాడుతున్నాడు.

అత్తయ్యకు ఉదయనుస్న బాధలేదు.తేలిగ్గా మాట్లాడ గలుగుతోంది. నిద్ర సరిగ్గా పట్టడం లేదని చెప్పింది. దానికి డాక్టరు మాత్రలిచ్చి వేసుకొని పడుకోమన్నాడు.

ఆదినం ఆమె అతనితో మాట్లాడలేదు.. ఆమె యెదుట అతని అభిమానం తలవంచలేదు. ఇద్దరిలోనూ, ఒకరంటే ఒకరికి నిరాదరణ భావం వుంది.

రెండో దినం అత్తయ్య స్నానం చేసింది. మామయ్య పొరుగూర్లో పోట్లాటలో చనిపోయిన ఒకకేసు వద్ద హాజరవవలసి వచ్చింది. ఆరాత్రి పోలీసులతో, రిపోర్టులతో, సాక్ష్యుల సేకరణతో సేసుతూ 'రాత్రికి యింటికిరాలే'నని కబురు పెట్టాడు.

భోజనానికి పిలుపుకు వచ్చిన రేణుక తనపని ముగించుకొని వెళ్లిపోక యేదో బాధ చెప్పుకొనే ఉద్దేశం వ్యక్తం చేసిందని ఆమె ఆగడంతో భావించుకొన్నాడు జయం. ఆ భావం వ్యక్తీకరించకుండే ఆమె ఒక నవ్వునవ్వింది. ఆనవ్వులో అనేక వైరుధ్యాలు అంతర్గతమై గర్విస్తున్నాయి. అతడా నవ్వుని తన శాంతికి అనుకూలంగా సమర్థించుకొన్నాడు.

భోజనాలయాయి. తనకై నిర్దేశించబడిన పక్కని అలంకరించాడు జయం.. నిద్ర పట్టడం లేదు. అత్తయ్యను లేప ప్రయత్నించి విసుక్కొని ఆమె కూడ గడపలో మేను వాల్చింది. అతనిలో కోర్కెల సంరంభం యెక్కువయింది. అతడొక అదృష్టం కోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు. ఆ అదృష్ట దేవత కాళ్ళ దగ్గరుంది. ఆమెని ఆహ్వానించడమా? అన్న సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. ఆమె కోరి రావాలి. అదే అతని ఆకాంక్ష. బలవంత ప్రయత్నంయెలా దారి తీస్తుందో? నవ్వుతుందో, మురిసిస్తుందో?

అర్ధరాత్రి దాటిపోయింది. నరాలు ఉద్రిక్తత పరుస్తున్నాయి. లేచాడు. వసారాలోకి వచ్చి ఆకాశంలోని తారకల మిలమిలలు చూసాడు, ప్రకృతి మౌనంగా జపం చేస్తున్నట్టుంది.

అత్తయ్యా?' అని పిలిచాడు పలకలేదు. గడపలో పడున్న రేణుని సమీపించాడు. లేపాలి అనే దీర్ఘ యత్నం భయంతో విఫలమయింది. తిరిగి వచ్చేసాడు. అంతర్యం ఆందోళితమవుతుంది. మళ్ళీ అతనిలోని వాంఛలు బుసకొట్టాయి. లేచి పడగ విప్పాయి. రేణుకపక్కలో ఆమెను తాకుతూ పడుకున్నాడు. ఆమె దేహం విశ్రాంతి తీసుకుంటోంది. అమాయికంగా కనురెప్పలు మూతపడి వున్నాయి.ఉచ్ఛ్వాస,నిశ్వాసాలకు ఉరములుఉప్పొంగి పడుతున్నాయి. అతినిర్మలంగా నిర్భయంగా ఆమె నిద్రపోతూంది.

పెదవులమీద పెదవులుపెట్టి అదిమి, 'రేణు రేణూ ... లే రేణూ ... లే రేణూ .. రేణూ!' పిలిచాడు. ఆమె లేవలేదు. వినిపించుకోలేదు. పదహారు వసంతాల మాధుర్యాన్ని ఆ పెదవుల్లో ఆస్వాదిస్తున్నాడు.

అప్పుడే దక్షిణ పవనాలు వీచ నారంభించాయి.

ఆమె కదిలింది. గాజులు ఘల్లుమన్నాయి యెదిరించినట్లు. అతనిగుండె ఝల్లుమంది. వళ్ళు కంపించింది.

ఆమె ప్రక్కకు ఒరిగింది.

జయంలోని పశుత్వం పెనుగులాడుతుంది. ఆమె వక్షస్థలంపై తల నిడుకొని పిరి పీల్చలేని తీవ్రతతో అదుముకున్నాడు. ఆ నున్నని ఉరములు అతని చెంపలని ఒరుసుకున్నప్పుడు ఆ మహా సౌందర్య సముద్రంలో లోతులు వెదకుతున్నాడు.

ఆమె మేల్కొనేవుంది. అభ్యంతరం చెప్పలేదు. అతనిలో పశువాంఛ రాక్షసత్వంలోకి లంఘించిన సమయాన ఆమె వూ అని మూలిగింది. ఆ మూలుగు ఆ నిశ్శబ్దంలో భూకంపమయింది. అతని గుండెల్లోని గాలి రక్తంలో దాక్కుంది.

కాళ్ళు వణుకుతున్నాయి. తన పక్కమీదికి పోయాడు. రేణుని శతధా నిందించుతూ, నిద్రపోయాడు. కళ్ళు తెరచేసరికి భళ్ళున తెల్లవారివుంది. రాత్రి రాక్షసత్వ ప్రవర్తన అతన్ని భయపెట్టింది.

గబగబా కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని స్నానం చేసి అత్తయ్య "కాస్త తాగి పోదువుగాన్లే'' అని బ్రతిమాలుతున్నప్పటికీ ఆలస్యమవుతూందని పయనమైపోయాడు.

అతనిలో వైచ్యతకతనే అసహ్యించుకుని, సిగ్గుతో ఆమె నిర్మలవదనంలోకి చూడలేకపోయాడు. రాక్షసత్వానికి రంగుపూసిన అతని వర్తన అతనికే రోత పుట్టించింది. ఆమె ఎదుట నిజాయితీతో నిలువలేక అక్కడ తన ఉన్నతస్థానం కోల్పోయిన జయం, అంతర్యంలోని ఆరాటం అపుకోలేక, తనలోని దొంగబుద్ధికి, పశుత్వానికీ, తన్నే నిందించుకుని కృంగిపోతూ వెళ్ళిపోయాడు.

4

"జీవితంలో ఏం సాధిద్దామని యింకా యీ ఉబలాటం ?' అని ఆత్మ ఎదురు తిరిగి నిలదీసి అడిగే సమయాన జయం యిచ్చే సమాధానం రేణుకకోసం అని . ఆమె జీవితదశల్లోని ఆద్యంతాలు అతను చూడాలనే కాంక్షకు బలైపోయినట్లు వుండేది.

అందుకే రెండేండ్ల తరువాత మరోసారి వచ్చాడు. అనేక కలల బరువు మోస్తూ వచ్చాడు. రేణుక మాతృమూర్తి అయివుంటుందనీ, ఆ శిశువుతో ఆటలాడుకుని రేణుకని నిందించాలనీ, అతని ఆపేక్ష.

ఇల్లు చేరేసరికి రేణుక లేదు. పొలానికి వెళ్ళిందట! ఇంట్లో పసిపాప అల్లరి వినిపిస్తూందేమోనని నిరీక్షించాడు. వెతికాడు. గ్రాహ తలక్రిందులయింది.

రెండు సంవత్సరాలక్రితమే అత్తవారింటికి సంసారం చేయడానికి రేణుక వెళ్ళిపోయినట్లు ఒకమిత్రుడు ఉత్తరం వ్రాసాడు. అతను ఉత్తినే రాశాడా ? లేక అదికూడా జీవితంలోకన్న ఎన్నో పగటికలల్లో ఒకటా సందేహించాడు.

ఇంతలో పెరట రేణుక బరువుగంపతో ఆగింది. అత్తయ్య పొరుగింటికి వెళ్ళింది. మావయ్య పూజలో ఉన్నాడు.

జయం. గంపదింపేందుకు ఆమెను సమీపించాడు. శరీరంనిండా పసుపు రాసుకుని బంగారంలా మెరుస్తూంది.నుదుట పరిపూర్ణతకు నిదర్శనంలా ఎర్రని తిలకం నిగనిగలాడుతూంది. చెమట బిందువులు రాలుతున్నాయి. సంపంగిమొగ్గ ముక్కుమీద ముత్యాల్లా మెరుస్తున్న మంచుకణాల్లాంటి చిరుచెమట చూచాడు. గంప దింపడానికి ఆమె రెండుచేతులు పైకెత్తినపుడు ఆమె వక్షాల్లో సృష్టిసౌందర్యమంతా రెండుసుళ్ళుగా ఏర్పడి తిరిగినట్లయింది అతని కళ్ళల్లో.

ఆమె అతనివేపు విసుక్కుంటున్నట్లు చూసింది.

"పాపం బరువు మోస్తూందికదా అని విచారించి దింపటం నాది తప్పులావుంది' గొణిగాడు.

నే నేమన్నా ఉద్యోగస్తుని పెళ్ళాన్నా? బరువు మోయకుండా బతకడానికి ?' రుసరుసలాడింది.

"ఉపాధ్యాయుడు ఉద్యోగస్తుడు కాదా ?'

ఆమింక జవాబు చెప్పలేదు. ఆగంప యింట్లోకి తోడుపట్టమంది. పట్టాడు.

ఇంతలో మావయ్య జపం పూర్తిచేసి, ఓం

గణనీయమైన మరొక సంవత్సరము

సిండికేట్ బ్యాంకు

1960 సాలుకు నికరలాభం

రు. 25,54,000

(ఆడిటుకు లోబడి — ఇందులో లోగడ సాలుమంచి బ్రాటోవరు చేయబడ్డ రు 29,000 చేరి ఉన్నది.)

1960 లో కంటె రు 5,40,000 — హెచ్చు

ఉద్దేశించిన కేటాయింపులు.

రిజర్వు ఫండుకు	—	రు.	7,50,000
(ఇప్పుడు మొత్తం రిజర్వులు రు 42—50లక్షలు — దీనిలో షేర్ (ప్రీమియం రు. 1 లక్షచేరి వున్నది)			
డివిడెండుకు ఏర్పాటు	—	రు	6,36,000
(డివిడెండు గత సాలు స్థాయికి ఉంచబడింది — పన్ను లేకుండ 14 పర్సెంటు నికరం)			
పన్నులకు ఏర్పాటు	—	రు	9,64,000
శిబ్బందికి బోనసు	—	రు	1,75,000
మరు సంవత్సరముకు తీసుకొనబడినది.	—	రు	29,000

మొత్తం డిపాజిట్లు : రు 18,80,00,000

1960 లో కంటె రు 1,72,00,000 హెచ్చు

టి. ఏ. పాయ్, జనరల్ మేనేజరు

కెనరా ఇండస్ట్రియల్ అండ్ బ్యాంకింగ్ సిండికేట్ లిమిటెడ్

హెడ్డాఫీసు : ఉడిపి. స్థాపితము : 1925

కారం, ఉచ్చరిస్తూ బయట పడ్డాడు. అత్తయ్య పెరుగింటినుండి కాయగూరలు పట్టుకుని ప్రవేశించింది.

"అయితే బావా పగవాళ్ళమై పోయామా రెండేండ్లయింది. రావడం మానేశావ్!" అంది నిందాపూరితంగా.

ఆ ప్రశ్నవిన్న అత్తమామలు గుప్తగర్వంతో నిండిన నవ్వుని పెదవుల్లో దాచుకున్నారు. వాళ్ళూ అదే అడగాలనుకున్నారేమో!

జయం తన కార్యక్రమాలు ఉద్యోగ వ్యవహారాలు పొకుచెప్పదలచ లేదు. అతని ప్రవర్తనకు సిగ్గిల్లి భయపడి రాలేదు అన్న విషయం అతనికి తెలుసును.

"బుద్ధిపుట్టలేదు."

"ఇప్పుడు పుట్టిందా ?"

"అంటే మరి !"

తన ఎయిర్ బాగులోని అత్తయ్యకోసం తెచ్చిన చీర, మామయ్యకోసం తెచ్చిన దోవతెర, పంచల జత, తీసియిచ్చాడు అత్తయ్య చేతికి.

"మరి నా కేం తెచ్చావు బావా ?"

"నీ విక్కడుంటావని కలగన్నానా ?"

ఆ ప్రశ్నతో మామ ముఖంలో రంగుమారింది. అత్తలో ఆందోళనలుముకున్నాయి.

"అప్పుడే లేకండాపోయానా ?"

"తప్పే, అదేవిటా మాటలు ?" అంది అత్త, జోక్యం చేసుకుని.

"మరి చూడమ్మా . బావెలా మాట్లాడుతున్నాడో ?"

"అవును మరి. వాడన్నదీ నిజమే. అని మామయ్య గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. అత్తయ్య మేనల్లుడు తెచ్చిన బట్టలు పెట్టెలో దాచాలనివెళ్ళింది

"ఇదుగో నీకు అని ఎర్రని ఒక ఆపిలుపండు ఆమె చేతికి అందించాడు. 'ఇది నాకోసమని తెచ్చుకున్నాలే — యిదుగో.'

ఆమె అందుకుంది. అతని చూపుల్లోని సారళ్యతను మనసులో లీనం చేసుకున్నాడు.

ఆ దినం సాయంత్రం అత్తయ్య పొలంపనిమీద వెళ్లిపోయింది. మామయ్య జమాబంది దగ్గరవుతోందని శిస్తులు వసూలుచేసేందుకు వెళ్ళిపోయాడు పొరుగు పల్లెకు.

రేణుక వంట పూర్తిచేసి స్నానం చేస్తోందని తెలిసి జయం ఆమెను చూసి వెనువెంటనే వెనుతిరిగి పోయాడు. క్షణంలో ప్రత్యక్షమయింది తెల్లని చీర కట్టుకుని. గులాబిరంగుదేహం ఆ సంజకాంతుల్లో చంద్రోదయకాంతులీనుతున్నది. ప్రసన్నమయిన చూపులతో కడిగినకళ్ళు కళకళలాడుతున్నాయి.

"ఏమొచ్చావ్ బావా ? పెరటికి ?"

"ఏం చేస్తున్నావోనని."

మాతృమూర్తిత్వంలో కొత్తకాంతి ఆమెలో అతను చూసాడు. మోము గుండ్రమయింది. కోర్కెల సఫలతతో సంతోషరేఖలు సంజ్ఞలు చేస్తున్నాయి. అందుకే జయం

"బాబు పుడతాడా ? పాపా?"

ఆమె గర్వంగానట్లు చూచింది.

"ఎవరు నీ కిష్టం"

"ఎవరూ వద్దు."

"వద్దంటే అవుతుందా ?"

"అవక ?"

అర్థంకాక తికమక లాడాడు. ఏమిటి ధోరణి ? ఆమె కిష్టంలేనంతమాత్రాన సంతానం ఆగిపోతుందా ? తెలివితక్కువ. అయినా యిప్పుడు పిల్లలొద్దు. భర్తవద్దు అని విచారించిన ఫలిత మేమిటి గత జల సేతుబంధనం. లాభం లేదు. కోర్కెలు వాటి విషఫలితాలు. ఆశయాలు పతనాలు ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు జయం ఒకపీట మీద. తులసి నిండాపూసి చిన్న గాలులకు కులుకుతోంది. ద్వారానికి చేరగిలబడి నిలుచుంది రేణుక. చల్లని గాలి వీస్తోంది. ఆమె తెల్లనిచీర శరీరంమీద యెగురుతూ మడతలు పడుతూంది. జాకెట్టు వేసుకోలేదు. జుత్తు వదులుముడిలో, మల్లెలు ముసిముసిగా హాసిస్తున్నాయి.

"నీ మాటలు నా కర్థం కావటంలేదు." అన్నాడు.

"పెద్ద రెండొందల రూపాయల ఉద్యోగం చేస్తున్నావ్ అర్థంకాదా ?" చూపులు కిందికి దించింది. కుడిపాదం బొటనవ్రేలు నేల రాపాడుతూంది.

పరీక్షలకీ, అనుభవాలకీ, సామ్యత చూపించినట్లుయింది. బ్రతుకుతో మానవతను ముడిపెడుతోంది. ఎంత అమాయికత ! విస్తుపోయాడు జయం !

"రెండువందల సంపాదనకీ, కుటుంబ వి[illegible] యాలకీ సంబంధ మేమిటి ?'

ఆ ప్రశ్న ఆమె వినిపించుకోలేదు.

"చెప్పకుండావెళ్ళిపోవటం నీ కలవాటా బావా"

'ఆ!' ఆశ్చర్యపోయిన జయం జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోగా అతను నిర్లక్ష్యంగా వెళ్ళిపోయిన విధమూ, అందుకు పరిస్థితులు సృష్టించిన భయమూ, సిగ్గూ బోధపడింది. బాధపడ్డాడు.

"వెళ్ళిపోతున్నానని చెప్పాలా ? తెలీదా ?"

"చెప్పక్కర్లేదా ?' ఆ మాటల్లో విశ్వాసానికి యెదురుతిరిగే నింద వినిపించింది. నిజం. చెప్పాల్సిందే. ఆశీర్వదించమనాల్సిందే! ఆమె చేసినసేవకు అతను విలువకట్టలేడు. రుణపడ్డాడు. అప్పుడు ఆమెలోని మానవతతో ఆమె పెద్దదయింది. నిద్రలేక,అలసిపోయి, తన క్షేమముకోరి శ్రమించింది.

"నిజమే రేణు . మరచిపోయాను. చాలా పెద్ద తప్పు ఒప్పుకుంటున్నానుగా. క్షమించవూ — లేకుంటే ఆనాడే నా ప్రాణం పోవాల్సింది. అని కొంతసేపు ఆమెను పరిశీలించాడు. ఆమెలో అంతర్లీనమయిన గతస్మృతుల కలవరం కన్పించింది. భరించలేకపోయాడు. ఆవేదన మరిపించాలనే యత్నమే చివరకు నీకు బాబే పుడతాడు నాకు తెలుసు' అన్నాడు నవ్వుతూ.

ఆమె ఆవేదన ఆనందంలోకిమారి దా[illegible] నుయు మయింది.

"నీ కెలా తెలుసు?"

"నాకు తెలుసు."

"కలగన్నావా ?" జవాబు చెప్పలేని ప్రశ్న వేసింది.

నమ్మక వైవిత్తిక పరిశీలనల మధ్య వూగిసలాడాడు.

ఇంక బాధపెట్టటం యిష్టంలేక ఆమె 'నీ అన్నయ్య కిష్టంలేదు' అంది.

"అతనికి యిష్టంలేకపోతే సరా ?"

"ఎంత అమాయకుడివి బావా ? "

జయం శీలం గీటురాయితోచూసి అన్న ఆ మాటలు విన్నతరువాత అరంచేసుకున్నాడు.

"మరి అత్తవారింటికి సంసారం చేయడానికి వెళ్ళావుగా ?"

"ఆ!"

"శోభన మయిందన్నారు."

"ఎవరు ?"

చెప్పలేదు.

"సంసారం చేయటమంటే ఏమిటి ?" అతనికి అనుమానంవేసి ప్రశ్నించాడు.

"ఏమిటి?" ఆమె ఎదురుప్రశ్న వేసింది.

"నీ మాటలు అర్థంకావటంలేదు. '

అర్థంకాకపోతే. అంతే. నే నింక చెప్పలేను అన్నట్లుగా ముఖం తిప్పింది.

"మీ యింట్లో తెలుసునా ?"

"ఆ"

"మీ అత్తకీ, మామకీ ?"

'వూ' నిట్టూర్చింది.

"కారణం ?"

"నాకేం తెలుస్తుంది ?"

"మీ తోడికోడలికి ?"

"తెలుసు"

"ఆమె అడగలేదా ?"

"అడిగింది."

"ఏం చెప్పారు ?"

"— — —"

"ఆ!"

'ఇష్టంలేదట."

"మరి పెళ్లెందుకు చేసుకోవాలి ?"

'అది నీవడుగు" అని పొడిగా నవ్వింది.

ఆమె ఎన్నిరాత్రులు నిద్రలేక ఆలోచనలతో విధిని నిందిస్తూ, కర్మానికి రోదిస్తూ, పెళ్ళిపెద్దలను తిడుతూ, బాధ పడిందో ? ఆమె కొన్ని వందలరాత్రులు పడ్డ బాధ నతడు ఆ క్షణంలో అనుభవించాడు.

"హాయిగా వుంటావని ఆనందించాను. కానీ, నీక్కాడా ?"

"ఏం హాయిలే బావా ? నా జీవితం పాడయిపోయింది. నే నా యింట్లో వృథాగాన్ని, దాసీని."

"అలా చూస్తున్నారా ?"

"నాకు అలా అనుపిస్తోంది."

ఇంతలో ఒకకొత్తమనిషి తలపాగాతో చేతిలో పొడవాటి కర్రతో ప్రవేశించాడు. (సశేషం)

అనంతంలో అణుమాత్రం

"శ్రీపతి"

(గత సంచిక తరువాయి)

"బాబేరమ్మా ?"

"ఇప్పుడే వస్తామని వెళ్ళారు."

"అమ్మ ?"

"పొలానికి వెళ్ళింది. వస్తూంటుంది."

"ఇంకా బావెవరమ్మా ?"

"మా బావ"

వెలుతురు చీకటిచీర కట్టుకుంటూంది. ఆ కొత్తమనిషి యెవరయ్యుంటారో వూహిస్తున్నాడు జయం. అత్తయ్య పనినుంచి తేలికపడి వచ్చింది. అతను రహస్యంగాయేదో వార్త ఆమెతో చెప్పాడు. అత్తయ్య ముఖాన విషాదం పులుముకొంది. ఆమె కళ్ళల్లో దైన్యత నిండింది.

రేణుక భర్త నరసింహానికి ప్రమాదంగా వుందట. తాగుబోతుల దెబ్బలాటలో మధ్యవర్తిత్వానికి తగిన ప్రతిఫలమట ! అప్పుడే వచ్చిన మామయ్య యింటో సంచి వుంచేసరికి ఆ విషయం విని ఆ వచ్చిన మనిషితో పయనం కట్టాడు.

* * *

అమావాస్యరాత్రి అవతరించింది.

భోజనాలయినాయి. అత్తయ్య పొరుగింటావిడతో అల్లునికి దాపరించిన విపత్తు గురించి మాటలాడుతోంది.

"ఆకూ, చెక్కా కావాలా బావా ?"

"ఊఁ"

ఆమెలో ఉత్సాహమూ, ఆనందమూ, నూతన ఆకర్షణ నిండాయి. తెచ్చియిచ్చింది.

"సున్నం ఎక్కువ రాసావేమో ?"

ఆమె నవ్వుకుని వెళ్ళిపోయింది.

వసారాలో మంచంమీద కూర్చున్న జయం కళ్ళువిప్పి దగ్గరపెట్టి చూచాడు. అబ్బే! సున్నం యెక్కువ లేదు. చెక్క నోట్లోవేసుకుని ఆకులు నములుతున్నాడు.

"ఎక్కడ పక్కవేయమంటావ్ బావా ?"

"నీ యిష్టం."

"అంటే ?"

"ఎక్కడ పక్కని నిద్రపడుతుందో అక్కడ."

"నీకెక్కడ నిద్రపడుతుందోనాకేం తెలుసు ?"

"యివేమీ తెలియక సంసారమెలా చేస్తున్నావ్ ?"

ఆమె మరి మాట్లాడలేదు. పక్క వేసింది. గదిలో వెలుగుతున్న లైటు పెద్దగాలికి ఆరిపోయింది.

"బావా యీ లైటు ముట్టించు ఆరిపోయింది."

"లైటరు తీసుకురా"

"గాలిలోనా ? యేం తెలివి బావా ?"

అతను లోపల అడుగుపెట్టేసరికి ఆ చీకటి వాతావరణం ఉద్రిక్తపరిచింది. ఆమె నిలుచుంది.

"ఉండు బావా. దేవునివద్ద దీపం వెలిగిస్తాను. లైటు తర్వాత వెలిగించవు. ఉండు."

ఆమె దేవుని వద్ద దీపం వెలిగించింది. ఆ చీకటిని దీపజ్యోతి కౌగలించుకుంది. ఆ చిన్న వెలుగులో ఆమె పెదవులు అందంగా మెరిసాయి. అక్కడ వలయాలుగా తిరుగుతున్న మాధుర్య పరిమళాలని వెలుగు ముద్దాడింది.

అతను లైటు వెలిగించాడు.

5

వంటగదికి లైటు, యింటికి మధ్య వసారా. బయట యింటిలో జయం పడుకున్నాడు. నిద్ర పట్టడం లేదు. అత్తయ్య పనులన్నీ ముగించుకుని వంటగదిలో పక్కవేసుకుంది. వంటగది గడపలో రేణు తన ప్రక్క వేసుకుంది.

గాలి వీవటం మానింది. ఉక్కపోస్తోంది.

"బావా ! కథ చెప్తావా ?"

పడుకున్నాక తిరిగ్గా చాలాసేపు ఆలోచించి మరీ అడిగింది.

"కథ లేమిటి చిన్నపిల్లలా" విసుక్కున్నాడు.

"చిన్నపిల్లనుకానా ?"

వెకతాళిగా నవ్వాడు.

"మూడవమ్మా బావ" ఫిర్యాదు చేసింది.

"అవున్నాలేమనా. రేణు నీకంటే ఆరేళ్ళు చిన్నది." కూతురు దాంపత్యం గురించో, మేనల్లుని జీవితం గురించో ఆలోచించి నిట్టూర్చింది.

"ఎలాంటికథ చెప్పాలి ?"

"అంటే ?"

"దయ్యాలు — భూతాలు — రాక్షసులు"

''అబ్బ వద్దు.''

''మరి ఏమిటి చేయమంటావు''

''వద్దు బావా.''

''చెప్పనా కథలా ?''

''ఏంటి ?''

''రామాయణం,, భారతం, మొదలైన నాటి కథ్లు.''

''అబ్బ! ఎంత విసుగు ? అత్తవారింట్లో పురాణ కాలక్షేపాలు జరుగుతూనే వుంటాయి.''

''అయితే, వింటావా ఒకకథ చెప్తాను —''

''ఆ. చెప్పు.''

మల్లీశ్వరి కథ చెప్పనారంభించాడు.

మల్లి బావల స్నేహం, ఆటపాటలతో పెరగటం దేవాలయంలో బొంగరాలు త్రిప్పేవరికి పూజారి ఆశీర్వాదాలందే ఆ జంటలోని అనురాగాల అర్థాలు చెప్తున్నాడు.

మధ్యలో ''అత్తయ్యా వింటున్నావా ?'' అన్నాడు.

నిద్రలో మునకలేస్తుందేమో, ఆమె మాటలు వినిపించలేదు. కథ చెపుతున్నాడు. నాగ రాజా, మల్లీశ్వరులు తిరునాళ్ళకు పోవటం, తిరిగి వస్తూ, దారిలో వర్షం కారణంగా ఒకపాడుపడిన దేవాలయంలో ఆగటం, కృష్ణదేవరాయలు ఆ జంట ప్రణయం చూడటం, వరకూ చెప్పి, ఆగి, 'రేణూ' అన్నాడు. ఆమె పూర్తిగా నిద్రపోతున్నది.

''రేణూ వింటున్నావా ?''

''నువ్వు చెపుతున్నావుగా బావా — నిద్రొస్తోంది.

ఆమె పక్కకు తిరిగి పడుకుంది.

తెల్లవారు ఝామునే లేచిన రేణుక పెరటిలో విచ్చుకున్నాయి మల్లెపూలు పెద్దగా పిలుస్తున్న మల్లెపూల బుట్టంటిని ఒడిలో ఏరిపెట్టుకుని వచ్చింది. బావ ముఖంలో పూలుపెట్టి లేవ్వయత్నించింది. అతను లేవలేదు. అతని పరుపుమీద కొన్నిపూలు చల్లి వెళ్ళిపోయింది.

అతను లేవగానే ఆమె అక్కడకువచ్చి 'ఇదే మిటి బావా ? ఈ పూలు ఇక్కడ ? ఏం నిద్రపోతే ఇంతవని లేవావా ?'' అంది ఆశ్చర్య పోతూ.

ఆ మాటల్ని, పూలని చూసి విచిత్రంగా ఒక సంతోషం పొందుతున్నాడు రాంజ.

6

వర్షాకాలం తొలకరిలా వెళ్ళిపోయింది. రేణు కని అత్తవారు తీసుకువెళ్ళారు. భర్త పరిపూర్ణ ఆరోగ్యాన్ని కోల్పోయాడు. తనభర్త అని గర్వపడే అంతటి అందం అతనిలో వుంది. ఆ కళ్ళని చూస్తే ఆమెకు బాధ. సుమారు రెండేండ్లు అతి కఠోరంగా విద్యార్థిగా గడిపాయిని. ముద్దు కోసమని ఒకనాటెన్నో తెలేదు. ప్రేమకోసమని తాపత్రయపడిన మనస్సుకు చెప్పుకునేందుకు ఒకరైనా కొనిపెట్టలేదు. తన అర్ధాంగిని ఒక నగన్నా బహూ కరించలేదు. అందుకే ఆమె అతనికి హృదయం లేదేమోనని అనేకరాత్రులు విచారించవలసివచ్చింది.

ఆ అందంలో ఇంత మాలిన్యం పెట్టిన

భగవంతుడు నిర్దాక్షిణ్యమూర్తిని నిందించి, ఎన్నిసార్లు వేడుకుందో, ఎన్నిసార్లు కన్నీరు నైవేద్యం చేసి, ప్రార్థించిందో, యెన్నిసార్లు తనకిచ్చిన జీవితాన్ని భరించలేకతిట్టిందో వూహించలేదు.

అతని కళ్ళల్లో కాంతి మారింది. అందమంటే అష్టమయినట్లుంది. ఆ కళ్ళల్లో ఎర్రజీర కదిలింది. హృదయంలో అనుభవంకోసం తహతహ, రక్తంలో పట్టులు తప్పిన చైతన్యం, ఆ ముఖంలో యవ్వనవాంఛల, నిరవధికన్యత్వం ఆమెకు కన్పించాయి.

అనేకరకాల పక్వ ఫల సౌరభులు ఆ గదిలో చిరువెలుతురులో ఆమె ఘ్రాణేంద్రియాన్ని తాకాయి. శరత్‌మేఘాల మందమయిన తెల్లదనం అక్కడ ప్రోవులుగా వుంది.

ఎవరికోసం తన పవిత్రత కాపాడుకుందో రక్షించుకుందో, దాచుకుందో అతనిముందు సిగ్గిలిపోయింది. అతని ప్రవర్తనకి భయపడి పోయింది.

పరుపుమీద మెలికలుతిరిగి పడిపోయిన యవ్వనంలా ఒకపూలదండపడివుంది. కోర్కెలతో నిండి పండిన ద్రాక్షగుత్తులు ఆ ప్రక్కనే వున్నాయి. ఆ గోడలమీద ఒకప్రక్కన శివపార్వతులు ఆశీర్వదిస్తున్నారు. వేరొక ప్రక్కన రతీమన్మధులు పూలఅక్షతలు జల్లుతున్నారు. రాధాకృష్ణులు బృందావనంలో పూలచెట్లమధ్య దాగుడుమూతలాడుకుంటున్నారు.

ఆమెకు ఆపిలు అందించిన బావ, కథచెప్పిన బావ, రాత్రి కెన్నోమవిలోని అమృతం గ్రోలినబావ, పిచ్చిబావ జ్ఞాపకానికి వచ్చాడు.

రేణు జడలో పూలదండ అలంకరించాడు నరసింహం. "రేణుకా ! నే నంటే కోపం కదూ ? యెందుకో చెప్పు ?" ఆమె వెనుక నిలుచుని అన్నాడు.

"— — — —"

"చెప్పు"

"మీరే అలా అనుకుంటున్నారు, నా కెప్పుడూ అలా లేదు."

"ఇంత చిన్నతనంలో సంతానం కలిగితే మన ఆరోగ్యమేమన్నా బావుంటుందా ?"

"— — —"

ఆమె రెండుబుజాలుపట్టి బలంగా తనవేపు తిప్పుకున్నాడు.

ఆమె కళ్ళముందు ద్రాక్షగుత్తులు పెట్టాడు. ఆమె మునివ్రేళ్ళతో రెండందుకుని అతని పెదవుల కందించింది. అతను ఆ గుత్తు నుఆమెపెదాలకు తగిలిస్తూ, 'ఒక్కటే అందుకో' —అన్నాడు.

అందుకుని సిగ్గుతో తలతిప్పుకుంది. తన చేతిలోని ద్రాక్షను భర్తనోటికి అందించగా, ఆమె శరీరంని అతని బాహువులు వశపరుచుకున్నాయి.

ఆ తెల్లారి ఆమె ముఖంలో నూతనానుభవంలోని సంతృప్తి, చాలని నిద్రతో అలసిన కళ్ళు, కన్పించాయి.

7

వారి దాంపత్యంలోకి రెండో శరదృతువు ప్రవేశించింది. గడచిన సంవత్సరం ఒకసారి గాబోలు, సంక్రాంతికి భర్తతో పుట్టింటికి వెళ్ళి మూడు దినాల్లో తిరిగి వచ్చేసింది భర్తతో. తలిదండ్రులకు, అత్తమామలకు, అందరికీ ఆనందంగా వుంది. దాంపత్యం కూడా హాయిగా వారాలూ, నెలలూ, తెలీనంత వేగంగా పోతోంది.

ఒకరోజున తోడికోడలు పెద్దకొడుకు ఆరేళ్ళ రాముం రేణుక పట్టుకువచ్చి మారాముచేయ నారంభించాడు. ఆమె గుచ్చిన పూలమాల అతడికి కావాలట. రేణుక నానావిధాల నచ్చచెప్పబోయి ఒకటానీ యిస్తానంది. మిఠాయి తెచ్చిపెడతానంది. పొరుగింటి కొరద పిలుస్తూందనీ, ఆడుకోమనీ, చిన్నాన్న వస్తే కొప్పడతారనీ, కొడతారనీ, యెన్నో విధాల బెదిరించింది. అబ్బ! వినడాయెను ! ఇంతలో నరసింహం రావడం, అప్పటికి రాముం రేణుక పూలమాల బలవంతంగా అల్లరిపెట్టి తీసుకుని చింపేయటం, ఒక్కసారి కన్పించింది. చిన్నాన్ననిచూచి కళ్ళు తెల్లబోయాయి. ఏడ్చుకుంటూ తల్లిదగ్గరకు వెళ్ళాడు.

అంతవరకు ఏడ్చి అల్లరి చేసిన కూతుర్ని ఓదార్చి వూయాలలో వేసివచ్చిన తల్లి రాముం ఫిర్యాదువిని, విసిగి కొట్టేసింది. కొట్టేసాకా, ఓదార్చి యేం జరిగింది ? యెవరు కొట్టారని ప్రశ్నించింది. 'చి... న్నా... ఆ ఆ...న్నా ఆఆఆ'' అని రాగం తీసాడు. ఆమె యింకేమీ ఆలోచించకుండా ప్రక్కగదికివచ్చి భార్యా, భర్తలు యిద్దరూ గదిలో వుండటంచూసి తిట్టనారంభించింది. 'పసికందుపై మీ కెందుకింత కసి' అని, గొడ్డువాళ్ళ కేం తెలుస్తూంది, బిడ్డల సంగతి' అని సాపుత పాడిచి మెల్లగా తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. కొడుకుని యింకెప్పుడూ అక్కడకు వెళ్ళవద్దని హెచ్చరించింది.

రేణుకా, నరసింహం, ఒకరి కళ్ళల్లోకి ఒకరు చూసికొని విస్తుపోయారు. ఆ మాటల్లోని భావం, శూలంలా గుచ్చుకోగా, బొమ్మల్లా నిలబడిపోయారు.

అది మొదలు భార్యాభర్తలు ఒకరి నొకరు అనుమానించుకోవడంతో తీవ్రభేదాభిప్రాయాలకు గురయ్యారు. భర్తవలన తనకు సంతానం లేదు. త నే పాపం ఎరుగదు అని రేణుక, భార్య గొడ్రాలు తన వంశవృక్షము పోతుందని నరసింహం బాధపడ్డారు. దానికితోడు నరసింహానికి స్నేహితులు వేసే ప్రశ్నలు అగ్నిరేపేవి —

"పెళ్ళయిందా ?"

"ఆ !"

"ఎన్నాళ్ళయింది ?"

"నాలుగేండ్లు"

"పిల్లలు ?"

"— — —"

'అయ్యో పాపం ' అని నిట్టూర్చేవా డా స్నేహితుడు. కొందరు స్నేహితులు ఏవో మందులు తినమనేవారు. మరికొందరు పుణ్యతీర్థాలు తిరగమనేవారు. యింకొందరు పీడా, పిశాచమో, అంటుతగిలింది, భూతవైద్యము చేయించుకోమని సలహాలిచ్చేవారు, యింకొందరు తమ అనుభవాలని చెప్పుకుని, తమ సంసార సుఖదుఃఖాలనిమొరపెట్టుకునేవారు. చివరికి అందరూ అదృష్టమే అంతే! దాన్ని మనం యేం చేయగలం ? ' అని నిట్టూర్చేవారు.

వసంతంపోయి గ్రీష్మం వచ్చినట్లు, పౌర్ణమి గడచి అమావాస్య వచ్చినట్లు సుఖనిద్రలో [illegible]కల భయపెట్టినట్లు బాధపడేది రేణుక.

మాఘమాసంలో పెదబావ, తోడికోడలు, చిన్నకూతురు మొక్కు తీయించడానికి సింహాచలం పయనమయ్యారు. తన అభిప్రాయం తొలుత, అత్తతో చెప్పింది. భర్తని ఒప్పించింది. ఆమె సింహాచలం వెళ్ళేందుకు భర్తమొదట విముఖుడయినప్పటికీ తర్వాత వెళ్ళమన్నాడు.

బావ జయం విశాఖపట్నంలో ఉన్నాడు. అతన్ని కలుసుకోవాలి. యీ కష్టసుఖాలన్నీ చెప్పుకోవాలి. అనే అభిప్రాయం అందుకొకకారణం !

ఐతే బావ నెలా కలియడమో తెలీదు. బావని నరసింహం బాగా యెరుగును. ఓసారి ఆయన వెళ్ళినప్పుడు బావకలసి తన గదికి తీసుకు పోయి మర్యాదలు చేసినట్లు చెప్పారు. భర్తచేత ఉత్తరం వ్రాయించాలని తలంచింది రేణుక.

8

ఒకసాయంత్రం ఏదో చెయ్యాల్సిన పని మరచిపోయిన వ్యక్తిలా జయం ఆఫీసునుండి యింటికి చేరుకున్నాడు. గదితలుపులు తెరిచేసరికి కొత్త దస్తూరిలో జయం ఓ కార్డు అందుకునిచదువ నారంభించాడు. శుక్రవారం వస్తున్నారు. యింకో కొద్ది నిముషాలకి వాల్తేరు స్టేషనులో దిగుతారు. యిక్కడనుండి శనివారం సింహాచలం వెళతారు. సహాకరించమని కోరుతూ నరసింహం వ్రాసిన జాబు అది.

స్టేషనుకు వెళ్ళేసరికల్లా జనతా రెండుగంటలు లేటు. ఇంటికివచ్చి మళ్ళీ పోవాలంటే రెండు మైళ్ళ దూరం. అక్కడే ఒక వారపత్రిక కొని, ఒకకప్పు టీ సేవించి, ప్లాట్‌ఫారంమీద కాలం వెళ్ళబుచ్చాడు.

టైపిస్టు రాగిణిజనతాకు వెడుతూంది. లేటని తెలిసి జయంప్రక్క కూచుని యేదో కొంత చెత్త మాట్లాడి స్వీయచరిత్రలోకి గెంతువేసింది. ఆమె సెకండరీవిద్య పూర్తిచేసే ఆఖరి సంవత్సరములో ఒకబి. యి. డి.టీచరు ప్రేమించాడనీ, పరిస్థితులు, పరిసరాలూ అందుకు ప్రోత్సహించినా పెళ్ళిచేసుకుందుకు అంగీకరించలేదనీ, తరువాత స్త్రీజనాభ్యుదయశాఖలో చేరి పనిచేస్తున్న రోజులలో ఓ కాలేజీ కుర్రవాడి మోహానికి బలైపోయినట్లూ, తర్వాత యీ ఉద్యోగము ప్రాప్తించటమూ, సుఖదుఃఖాలకు తానే అయి ఒంటరి జీవితం గడుపటం చెప్పింది.

జీవితంలో ప్రతివారూ బాధపడటమే. అసలు దాన్ని పూర్తిగా అర్థంచేసుకోగలుగుతున్నారెవరూ? అనుకున్నాడు.

జనతా వచ్చి ఆగింది. ఆమె సెలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయింది. ఒక్కొక్క కంపార్టుమెంటు వెతుకుతూ, పోతున్న జయంకి చివరి కంపార్టుమెంట్ నుంచి దిగుతున్న రేణుక కన్పించింది. వెళ్ళి కలుసుకుని మాట్లాడి కూలీచే రిక్షాలో ఆ సరుకు పెట్టి, పెట్టె వేయించాడు.

ఆ భార్యాభర్తలు తమ చిన్న కూతురుతో ఒక రిక్షాలో కూర్చున్నారు. ముందు నడుస్తోంది.

రేణుక, జయంలు వెనుక రిక్షాలో కూర్చున్నారు.

ఆమె పట్టణంలో వింతసందడి పరిశీలిస్తోంది ఆమెని పరిశోధిస్తున్నాడు జయం.

''మీవారు రాలేదా ?''

ఆమె వినలేదేమో జవాబు చెప్పలేదు.

''రేణూ !''

'' !''

''విన్నావా నే నేమడిగానో ?''

''ఏమడిగావ్ ?''

''మీవారు రాలేదా అంటున్నా ?''

నవ్వేసింది.

''ఏం అలా నవ్వుతావ్ పిచ్చిదాన్లా !''

''మరి కాదా బావా ? నవ్వే ఆయనేమన్నా మంత్రశక్తి కలవాడా, మాయమైపోవడానికి ?''

రేడియోలు హిందీపాటలు పాడుతున్నాయి. రిక్షా ఎదురుగా వచ్చే బండ్లను తప్పించుకుంటూ పోతూంది.

దార్లో, ఒకయింటిలో —

ఆమె, భార్య కాబోలు, భర్తకు బిడ్డను అంది స్తుంది. అతడు ముద్దిడిస్తున్నాడు.

ఇంకొకయింట్లో రేడియో ట్యూన్ చేస్తున్న నవనాగరిక విలాస వనిత వెనక ఓ యువకుడు ఆమెతో యేహో చెపుతున్నాడు. ఆమె అతనివేపు మొహం తిప్పి —

ఇంకో మేడలో ఒకయువతి తన ప్రియుని కోసం నిరీక్షిస్తోంది.

పోస్టుమాన్ యిచ్చిన ఉత్తరాలందుకున్నఒక పదునారేండ్ల అబల ఒకనీలికవరు జాకెట్లో దాచుకుని, చీరకుచ్చిళ్ళు సర్దుకుని యింట్లోకి పోతూంది

బయట నాన్నను కావలించుకున్న కూతురికి రెండు పొట్లాలు అందించి ' ఆ పూలపొట్లాం అమ్మ కిచ్చేయ్'' చెప్పే మువ్వయ్యేళ్ళు పైబడ్డ ఒకాయన్ని చూసాడు.

రిక్షా కాలంలో పరుగెడుతూంది. యీ సంఘటనలన్నీ వెనక్కు వెళ్ళిపోయినాయి.

ముందు యింకేమున్నాయో ?

తన జీవితంలో కాలిపోయిన పవిత్రతని ఆ యీ సంఘటనలు జ్ఞప్తికి తెచ్చాయి. జయం గుండె విలపించింది.

ఇంటిముందు రిక్షా ఆగిందరువాత జయం వాళ్ళని తనగదిలోవుంచి, ఒకరిక్షాలో భోజనాలు తెచ్చేందుకు హోటలుకి వెళ్ళాడు. తన భోజనం పూర్తిచేసి, క్యారేజీల్లో భోజనం తీసుకొచ్చి పెట్టాడు. తినలేకతిని హోటలు భోజనాన్ని తిట్టి క్యారేజీలు సర్దేసరికి పదకొండు గంటలు చూపించింది అలారం టైంపీస్. పసిపాప ఏడుస్తోంది నిద్రకోసం. ఆమె తోడికోడలు ఎక్కడ పడుకోవటమా అని ఆలోచిస్తోంది.

''గదిలో మీరంతా పడుకోండి. నా మంచం వరండాలో వేసుకుంటా''నని ప్రక్కసందులో వున్న కోఆఫీసర్ వద్దకు వెళ్ళాడు. రేపటికి కాజువల్ లీవ్ అనుమతి కోరుతూ, ఆఫీసర్‌కు వ్రాసిన కాగితం యిచ్చి తిరిగి వచ్చాడు. పట్టణంలో రిక్షాలు తిరుగుతూనే వున్నాయి. అయితే, సాయంకాలం కోలాహలం నశించి మాటుమణిగినట్టుంది.

వేడ మెల్లక్కీ గది వరండాలో తన మంచం వేసుకున్నాడు జయం. రేణుక నిద్రపోయినట్లు లేదు. ఆమెతోడికోడలు, భర్త, పాప నిద్రపోయారు నిర్మలంగా. జీవితమంటే తెలీని కొత్తలో రేణుక మాహిస్తూ కన్న ఓ కలలోని సంఘటన అతని కళ్ళకు కనుపించింది. సరిగా అలాగేవుంది రేణుక తోడికోడలు సంసారం.

తెల్లవారింది.

అందరూ స్నానాలుచేశారు. మడిబట్టలు వేసుకుని ఫలహారాలయాడు జయం. బెనారస్ పువ్వుల పట్టుచీర కట్టుకుంది రేణుక. గులాబీరంగు శరీరంపై ప్రతిఫలిస్తోంది. కాస్త ముదురురంగు ధరంపురం పట్టుచీర కట్టుకుంది ఆమె తోడికోడలు. అతడు పట్టుపంచె. స్నానంచేసి ధరించి, జంధ్యంపైన వాచీ పెట్టుకున్నాడు. పెట్టెలోని సెంటు కొంచెం రాసుకున్నాడు. రేణుక తెల్లని పట్టు జాకెట్టు పట్టుకుని ఒకసవాల చిక్కిన తాడుపై ఆరవేసిన లుంగీదాటులోకిపోయి, జాకెట్టు తొడుక్కుంటూంది. ఆ చేతులు పైకెత్తినప్పుడు చీరజారినప్పుడు నడుంలోని కోమలత, కలకలలాడినప్పుడు, విశ్వామిత్రునిముందు నృత్యం చేస్తున్న మేనకగుర్తుకొచ్చింది జయంకి.

పూజకు పట్టుకోవాల్సినవి ముగ్గురూ ముడు సంచుల్లో పట్టుకున్నారు. ప్లాస్కులో కాఫీలు తెప్పించాడు. ఫలహారాలు తెప్పించబోతే ఉపవాసమన్నారు.

పాపని రేణుక ఎత్తుకుంది. ఆమెను రెప్పవాల్చకుండా కొంతసేపు చూచాడు. ఏమిటో ఆమెలో గొప్ప శక్తి వుంది. ఆమె హృదయమో మాటల తీరో అందమో, నిర్మలత్వమో, జీవితంలో జీర్ణించిపోయిన సౌందర్యారాధనో, తెలీదు. ఖచ్చితంగా యిది ఆమెలో ఆకర్షణ అని చెప్పలేడు.

టాక్సీ ఒకటి మాట్లాడి అందులో కూర్చున్నారు.

ఆచారం ప్రకారం ఆదివారం చెరువులోనూ, ఆకాశగంగ, సీతమ్మ ధారలలో స్నానాలు చేయడానికి మగవాళ్ళు యిష్టపడలేదు. పట్నంవాళ్ళు కొందరు ఆ జలం తలమీద చేత్తో రెండు చుక్కలు వేసుకుని వెళ్ళిపోవడం చూసి, వీళ్ళుకూడా అదే అనుసరించారు.

జనం దేవాలయంలో చిక్కుపడలేదు. పూజ సుఖంగా, ముఖంగా అయిపోయింది. సంతానం కోరేవారు బయట ఒకస్తంభాన్ని ఆలింగనం చేసుకోవాలి. పూజారులు ఏహో మంత్రాలు చదువుతారు. రేణుక నమ్మకం చూచి నవ్వలేకపోయాడు జయం.

పూజానంతరం ప్రసాదం సేవిస్తున్నప్పుడు ''ఏమని దేవున్నిమొక్కావ్ రేణూ ?'' అడిగాడు.

''ఆ భగవంతుని పండంటి బిడ్డ నిమ్మని కోరుతుంది బాబూ! '' అంది కల్పించుకుని తోడికోడలు.

''కాపరానికి వెళ్ళి సంవత్సరం అయిందో లేదో, అప్పుడే పిల్లలా ?'' ఆశ్చర్యపోయాడు.

''కాపరానికి వెళ్ళిన ఆరుమాసాలకే నాకు నెలమంతమయింది. '' అని ఆమె ఘనత చెప్పుకుంది.

ఆరోగ్యరీత్యా అంత వేగిరం సంతానం మంచిది కాదన్నాడు జయం. ఆమెలో పేరుకున్న భయం కరిగిపోయినట్లయింది రేణుకకి. బావ తనకు దూరమైపోయినందుకు బాధపడ్డది. బావ పట్నం జీవితం, టాక్సీలు, నిత్యానందాలు, ప్రేమలూ, చిన్ననాటి స్నేహం, ఆ తీరైన బలమైన యవ్వనం, నిరాడంబరత ఆమె కళ్ళల్లో నీరు సృష్టించినాయి.

9

తిరిగి వస్తున్నప్పుడు ఏరోడ్రోం వద్ద ఆగారు. ఇంతలో ఒక విమానం రావడమూ, డ్రైవరుతో మాట్లాడి లోపలికువెళ్ళి అనుమతిపొంది చూడటమూ జరిగాయి. దిగి వచ్చేసారు. ఆ గుంపులో భారతీయ నాగరికత కన్పించిందక్కడి ప్రయాణీకులకి.

ఇటలీ, ఈజిప్టు, రోం, గ్రీస్, స్విట్జర్లాండు, దేశాలు చూడాలనుకుంటున్నాను'' అన్నాడు ఆమెతో జయం.

ముందుగా పోతున్న తోడికోడలు భర్తతో చోద్యంగా చెబుతూంది విమానాల గురించి. ఆయన తనకు తెలిసిన బ్రహ్మాండమయిన విషయాలను గోరంతలు కొండంతలుచేసి భార్యతో చెపుతున్నాడు.

'నేనూ వస్తావా, రేణూ?' అడిగాడు ఉత్సాహంగా ఆమె కళ్ళల్లోకి చూసి.

'అక్కడేముంటాయి?'

'అనాది నాగరికతకు పుట్టినిల్లు అవి. ఆ శిధిలాలు చూస్తే అనాటి వైభవాన్ని వూహించుకొని కొన్ని క్షణాలు మన పూర్వీకుల చింతనలో కాలం గడిపి ఆ రామణీయ ప్రకృతి పులకింపుకోసం వెళ్ళాలి' అన్నాడు ధాటిగా.

చదువుకొన్న రోజుల్లో ఆదేశాల పేర్లు విన్నదేమో! ఆ జ్ఞాపకమూ లేదామెకి. అంతలోనే ఆమె ముఖంలోకి దైన్యత చొచ్చుకుపోయింది.

'వస్తావా?' అన్నాడు మళ్ళీ.

'నాకెందుకు బావా?' ఆమాటల్లోనే నీ బనధాలు చెప్పి నన్నెందుకు పూరిస్తావన్నట్లు ధ్వనించాయి. 'నే నొకరికి అంకితమైపోయాను.

ఇలా దేనికీ ఒకరికి పూజకు అర్పించేశావు' అంది పాదాలు చూసుకొంటూ.

ఆమె అలాంటి మాటలు అంటుందని తను కలలోకూడ ఊహించని జయం కొంత తడబడ్డాడు. అతనిలో ఆందోళన అవ్యక్తమయింది.

'ఏమిటి' అని వ్యక్తం చేయలేక బాధపడి

'పెళ్ళిచేసుకోవాలని లేదా?'

'ఆప్రశ్నకి నీ నెప్పి నాడే సమాధానం చెప్పుకొన్నాను.'

'ఏమని?'

'ఆలనాల్ని దొంగతనంగా వస్తు వస్తూపోతూ, కొన్నిళ్ళు అని తెలిస్తే ఎక్కడ పరువు పోతుందోనని, హానాను భూమంపిలిన బాధపడు తున్నట్టు నటించినప్పుడే నీవేమో అర్థం చేసు కొన్నాను. ఈనాడు నేను కోరేది. పెళ్ళికాదు.... ఇంకేదో అనబోయాడు. ఆమె వినేటట్టు కోల్పోతుందని అనలేదు.

అప్పటికే ఆమె టాక్సీలో దూరి కూచుంది.

10

గదికి వచ్చేసరికి మధ్యాహ్నమయింది. పూజకు వేసుకొన్న దుస్తులు తీసేసి తేలిక నూలు చీరలు కట్టుకొన్నారు. జిడ్డుగా తయారయిన మొఖాలు కడుక్కొని తయారయేసరికి నాలుగు గంట లయింది. కె. జి. హాస్పిటల్, హార్బర్, యూని వర్సిటీ, టాక్సీమీద తిరిగి వచ్చేసారు. అన్నీ చూపించి వాటిగురించి చెప్తున్నప్పుడు 'బావ అదృష్టం' గురించి గర్వించేది రేణుక. భోజనాల వేళ అంతా తయారవుతున్నారు. పాప లేచి కూర్చుంది. పనిమనిషి పెట్టిపోయిన క్యారేజీలు విరచి భోజనానికి కూర్చొన్నారు. హోటల్కి వెళ్ళి భోజనం పూర్తిచేసి వచ్చాడు జయం.

మధ్యాహ్నం నించి తలనొప్పిని ఒకటే బాధ పడుతోంది రేణుక. బావ పక్కనున్నాడు కనుక అలా టాక్సీలో తిరిగింది. ఆ టాక్సీలో పెట్రోలు వాసన ఆమెకి దుర్భరమయింది. మరింక సినిమాకి రాలేనంది తోడికోడలుతో. పాపని నిద్రపోనిచ్చి భార్యా భర్తలు సినిమాకి తయా రయారు.

జయంని సినిమాకి రమ్మని కోరాడు. రేణుక తోడికోడలు కల్పించుకొని 'నేను సినిమాకు రాను. దానికి తలనొప్పి. ఏం బాగులేదు. మీ అన్న తమ్ముళ్ళిద్దరూ వెళ్ళండి' అంది.

'నే పట్నంలో వుంటాగా. నాకేం తొందర లేదు. నీ వెళ్ళొదినా — నేను రేణునీ, పాపనీ చూస్తాలే' కుమారు మైలుకు మైలు దూరంలో వున్న సరస్వతీ మహాలుకు రిక్షావాడిని చెప్పి పంపించాడు. మళ్ళీ అవన్నీ తిరిగి తీసుకు రమ్మ న్నాడు. ఆ రిక్షావాడిపేరూ, నెంబరూ నోట్ చేసుకొన్నాడు. ఆ రిక్షా దూరమయింది.

రోడ్డుమీద జరుగుతున్నదంతా చూస్తున్న రేణుక భయం మొహాన్ని కప్పుతూండగానే 'నీవేం వెళ్ళలేదు బావా?' అంది.

'నీకు బాగులేదని.'

'ఎవరన్నారు?'

'నీవే చెబుతున్నావుగా మధ్యాహ్నం నించి.'

'ఎప్పుడూ వున్నదే. ఇప్పుడు పోతుందా? వెళ్ళు బావా? వాళ్ళు తర్వాత నిందిస్తారు మర్యాదలేం చేయలేదని—'

సరేనని మెట్లు దిగాడు.

'బావా! పాప లేచిస్తే ఏం చేయ మంటావ్?'

'పాలుపట్టు.'

'గ్రాండలసు సీసా పెట్టవా బావా?'

అతడు వెళ్ళిపోయాడు — ఆమె మాటలను వింటూ, ఆలోచించుకొంటూ.

ఆమె విచారించింది. తలనొప్పి ఎక్కువయింది. పక్క పరుచుకుని నిద్రపోబోయింది. నిద్ర రావ టంలేదు. లైట్స్విచ్ ఆఫ్ చేసింది. పక్కమీద కొంతసేపు దొర్లింది. పక్కనే కిటికీ. ఒంటరి తనం ఆమెని భయపెట్టింది. పట్నాల్లో దొంగత నాలు హత్యలు జ్ఞాపకమొచ్చాయి. దొంగలు ఎవరో, దొరలు ఎవరో పోల్చుకోలేరు. అలాంటి దొంగలుం టారట.

అతను తలుపు తోసుకుని ప్రవేశించి లైట్ వెలిగించి, 'ఇదుగో రేణూ! పాప లేచిస్తే ఈ పళ్లరసం పిండి పట్టు. నేను సినిమాకు వెడతాను' అని కదిలాడు.

ఆమె జవాబు లేకపోవడంతో అతడు ఆగాల్సి వచ్చింది.

''ఏం, మాటాడవేం ?''

''వెళ్లకు బావా, భయం వేస్తోందిప్పుడు.''

''ఏం భయం ?''

''దొంగలు ... ...''

''నిన్నెవరూ ఎత్తుకు పోరులే''

నవ్వాడు.

బయట వరండాలో మంచంవేసుకు కూర్చు న్నాడు. లేచి అలమారలోని అలారంవాచీ ప్రక్క నున్న సిగరెట్ పెట్టెలోని ఓ సిగరెట్ అందుకుని వెలిగించాడు.

''సిగరెట్టు తాగుతున్నావా, బావా ?''

''మరి కొన్నాళ్ళయాక నీ వెంతో మంచివాడ నుకొంటున్న మీ బావ ... సారాయికూడా తాగా లనుకుంటున్నాడు.''

''విషం కూడా తాగుతావ్— ఇట్టిగా మాట్లా డావంటే''

కూర్చున్నదల్లా లేచి అతన్ని సమీపించింది.

''నేను చస్తే యిద్దో —'' మధ్యలోనే ఆమె అతనినోరు తన చేత్తో కప్పింది.

''అవేం మాటలు బావా! ఇంతవరకూ చదు వుకుని సుఖంగా ఉండి, నీ కేం తక్కువ చెప్పు ?''

నిశ్శబ్దం హృదయాల లోతుల్లోకి కృంగి శోధిం చింది.

చిన్నస్వరం, ''చిన్ననాడే తల్లి పోయింది. అప్పుడే నేనూ పోవాల్సింది. ఎవరో ఇలా కష్టాలు దుఃఖాలు భరించటానికి నన్నిప్పుడు రక్షించారు. టైఫాయి డ్ రోజుల్లో నన్ను చచ్చాను కాను. నువ్వు ప్రతి క్షణాన్ ఇలా బాధలన్నీ భరించేసావని —'' ఇప్పటికీ సూదిలా గుచ్చుతుంది.

''పూర్తోస్తే బావా, అవేం మాటలు ?''

అతడు మౌనం వహించాడు.

''ఇలాగతి చెప్పింతగా ప్రేమించేటో నీకు తెలీదు. నువ్వంటే ప్రాణాలు పెడుతున్నాంది. నువ్వు పెళ్ళి చేసుకోవని విన్నప్పుడు ఆమె ఎంత ఏడ్చిందో నేను చెప్పలేను. పెళ్లి చేసుకోకూడదు బావా ?''

అతడు వింటున్నాడు. మెదలి మెదల్లేదు.

''నువ్వు సెళ్ళాడతానంటే 'పెళ్లి చేసుకోను. ఎవర్నో సంబంధాలు మానేసి, గన్నిని ... ఇప్పుడు పట్టువేసింది ... ...''

''శరీరం ఒకరికి, మనసు వేరొకరికి ఇవ్వ లేను నేను — రేణూ'' అనుకొన్నాడు.

పడగ విప్పిన పాములా ఆత్మాభిమానం లేచిన ఆమె చలించిపోయింది. పక్కనే కూలబడింది మౌనంగా.

''నేను జీవితంలో నటించలేను. ఎవరిని ప్రేమి స్తానో వాళ్ళనే ఆరాధించగలను. ఎవరిని నమ్మి తానో వాళ్ళనే గౌరవించగలను. నేను ఇలా జీవి తాన్ని కృతకం చేసుకుని రంగులు పూసుకోలేను రేణూ !''

ఆమె నీలపు నేత్రద్వయాలలోంచి స్వచ్ఛతతో జలబిందువులు తొణికిసలాడాయి. ఆమె హృదయంలో చిన్నాటినుండి పల్లవిస్తున్న అనురాగామృతం కళ్ళలోంచి పలుమారు జారింది. చీకటి ఆమె కళ్ళల్లోకి కత్తులు విసిరింది.

''ఎవరున్నారని — ఎందుకోసం బ్రతకాలి నేను ? చెప్పు నాన్నకి నా అవసరం లేదు. పదుగురు వున్నారు. అయన సుఖదుఃఖాలు చూసుకుంటారు. తాతయ్య సాయంతో చదువుకున్నాను. అనేక పరి స్థితులలో నాన్న లోకం ప్రదర్శించారు. నాకో హృదయమున్నట్టూ, దానిలో ఎంతో బాధ దాగివున్నట్టూ అయన గ్రహించలే పో యారు. నీ వెరుగవా ? మొదటినుండీ ఏమను కున్నారు — నా అమ్మ చనిపోయినప్పుడు — నిన్ను — ... నిన్ను ఎవరు నా జీవితంలో అన్ని లోటులు తీరుస్తారనుకున్నానో వారే మరొకరి వేరొక కుటుంబంలో —, అసలు నేను బ్రతకడమే దండుగ. వ్యర్థం. ఏదో ఓ శుభముహూర్తాన విషం తాగినా అడిగేవారు లేరు. నలుగురిలోనూ నాకెవరు చెప్పు ? రైలుక్రింద తలపెట్టినా పోలీసులు దర్యాప్తు చేస్తే, వీడు దిక్కులేనివాడేనని తేలుతుం దనుకో... .... ఆ శవాన్ని ... ...''

''బావా !'' ఆ స్వరం అతని మాటల్ని అరికట్టి కొత్త భావప్రపంచానికి దారి తీసింది.

చల్లనిగాలి వీచింది.

''నిజం చెప్పన్నా రేణూ ! నాకీ జీవితం లోటు యెంతున్నామో మాటల్లో చెప్పలేను. అందుకే నా కీ లోకంలో యే అందాలూ కన్పించవ్. నే నెవరితోనూ సంతృప్తి చెందలేను. యే మమత లకీ, అదృష్టాలకీ, అర్థంలేదు. ఇలా కాంక్షలకీ, అనురాగాలకీ, స్వార్థంమాత్రమే కారణం రేణూ !''

ఆడపిల్లల ఆటలు —యం. శంకరం

అతని స్వరం తీవ్రమై దుర్భరమయింది."

"బావా! నన్ను చంపేసి ఆ మాటలను —"

ఆమె వెక్కి వెక్కి లోలోన యేడవ నారంభించింది.

"రేణూ! నిన్నుకూడా బాధపెడుతున్నాను కదూ? నే నెందరో మిత్రుల్ని, ప్రియుల్ని, బాధ పెడుతున్నాను.." అని అతడు 'పడుకో. నా గురించేమీ విచారించకు. బ్రతికినన్నాళ్ళూ బ్రతుకుతాం. ఎవరి ఖర్మాన యేం రాసుందో? అది అనుభవించాల్సిందే. పడుకో" అని ఓదార్చి సాగనంపి నిద్ర పొమ్మని బ్రతిమాలాడు. లైట్ ఆఫ్‌చేసి, బైట తనువంచంమీద మేను వాల్చాడు.

"ఈ దీనుడు యింత వేగిరం చచ్చిపోడులే రేణూ! రోగాలూ, బాధలూ, చూసేవారి తిట్లూ, అతనికోసం వేచియున్నాయి. ఒకరి గురించి విచారించి లాభంలేదు రేణూ! వాళ్ళ పాపాలు గత జన్మలో చేసుకున్న ఖర్మ అనుభవించాల్సిందే. భరించాల్సిందేలే — రేణూ!" అని కొంతసేపు వూరుకుని, "నీవన్నా సుఖంగా హాయిగా వుండు రేణూ! నీకు గంపెడు పిల్లలు పుడతారు. చదివించు. పెద్ద హోదాల్లో ఉద్యోగాలు చేస్తారు. పెళ్ళిళ్ళు చేయి — కోడళ్ళతో, అల్లుళ్ళతో హాయిగా వుండు మనుమలతో ఆడుకో. హాయిగా నిర్విచారంగా బ్రతుకు.'"

"బావా!" పడుకున్నది లేచి అరచింది. నా బతుకన్నాళ్ళంతా నీ పేరే చెప్పుకు, నీ గురించి నీ వాలో చించుకుని నలుగుర్లోనూ పరువు ప్రతిష్ఠలతో బతుకు." అంది. ఆ కోపంలో ఆ ధ్వనులు శివ తాండవంలోని భీభత్సం ధ్వనింపజేశాయి.

భరించలేని మౌనం.

నక్షత్రాలు బరువైన మేఘాల్లో దాగిపోయాయి. చీకటిని చీల్చుతూ మెరుపులు. విశ్వాన్ని శకాశకలం చేస్తున్న ఉరుములు ప్రళయకాలానికి నిదర్శనంగా బెదిరిస్తున్నాయి.

"పిచ్చిగా వాగుతున్నానని కోపమా రేణూ!"

"— — —"

"నే నెప్పుడో ఒకసారి పిచ్చివాణ్ణి అవకపోన్లే!"

"నే నీ రాత్రి యిక్కడుండటం యిష్టంలేదా బావా?" అంది.

ఆకంఠంలోని తీవ్రత గుండెల్లో గింగురుమంది..

'నీకు కోపంగా వుంటే, ఆనాడు కొట్టావ్ చూడూ—అలా లెంపలు వాచేట్టు, పళ్ళు వూడిపడేట్టు, కళ్ళు చీకట్లుయినట్టు కొట్టేయ్. నేనేం అభ్యంతరం చెప్పన్లే రేణూ!'

గబగబా ఆమె లేచి వరండాలోకి వచ్చి, మంచం తప్పించుకొని, పిట్టగోడ నానుకొని, 'యిదుగో బావా, యింక మాటాడావంటే యిక్కడనుండి దూకి కిందపడి చస్తాను' అంది ఉద్రిక్తంగా.

'పోనీ! అలా చచ్చిపోయి నీవు సాధించేదేమిటి? నన్ను పోలీసులు పట్టుకుపోతారు. చంపుతారు. అంతేగా చంపలేక చంపిస్తున్నావ్'.

ఆమె పళ్ళు పటపట కొరికింది. ఆమెలో ఆవేశం తారస్థాయిలో కటకట లాడింది. అది వేకాన్ని, మూర్ఖత్వాన్ని, పశుత్వాన్ని రేకెత్తించింది. అతని చేతులు గట్టిగా పట్టుకొని 'నన్ను బతక నివ్వవా బావా?' అని అతనికాళ్ళమీద పడిపోయింది. అతని పాదాల మీద వేడి కన్నీటి స్పర్శ చల్లనయింది అతనికి.

మౌనం విలవిలలాడుతోంది ఆరెండు గుండెల్లోని బాధల్తో. విఫల కోర్కెలు ఉరుములౌతున్నాయి. నాశనమై పోయిన జీవితాలని స్మృతికి తెచ్చుకొని మరణ వేదనను అనుభవిస్తున్నాయి.

పెద్ద గాలితో వర్షం ఆకాశమంత గొంతు చేసుకొని ఘూర్జిస్తూ కురిసింది. మంచంమీద జల్లుపడి వర్షం తడుపుతోంది. మంచంపై ప్రక్క బాగా తడిసింది. అతని బట్టలు నాని పోయాయి. అతని కాళ్ళను రెండు చేతులతో పట్టుకొని ఆ పాదాల మీంచి తలెత్తలేదామె. ఆపాదాల లోంచి ఆత్మలను శాంతి పరచే సువాసన వస్తోంది. అతని శరీరం మీంచి నీరు కారుతోంది. వరండాలోని పిట్టగోడ చాటువలన, మంచం అడ్డం వలన రేణుకకు తుంపరలు మాత్రమే కొంత చల్లబరుస్తున్నాయి. అతని చేతుల్లోంచి కాళ్ళు పీకుదుగా, ఆమె నుదుటి కుంకంరేఖ మీదికి నీరు ధారకట్టింది. ఆమె విస్మితయై 'యిదేమిటి బావా', అని చూసి భుజాలు తడిమే సరికి, బట్టలు నాని శరీరం చల్లబడి పోయింది.

'బావా!' అని ఆమెలో శేషంగా మిగిలిన ఆశతో అర్థంకాని మానసిక ప్రవృత్తికి చింతిస్తూ, ధ్యేయం చెప్పాలో తెలీని అస్పష్టతతో కొట్లాడుకొని, చూస్తున్న అతన్ని లేవనెత్తి, 'ఎవరిమీద నీ పగ ఎందుకు నాకిలా బాధ పెడుతున్నావ్ బావా?' అని అతని వెచ్చని గుండెలమీద తల నిరాధారమై వాల్చేసింది. అతని శిరోజాల మీంచి జారిన వర్షపునీరు అనుకోటానికి వీల్లేకుండా రెండు ఉష్ణాశ్రు బిందువులు ఆమె విశాల ఫాలంపై బడి చల్లబడ్డాయి.

చిన్న గాలి వీసింది. చలి వణికించింది.

'పద. బట్టలు మార్చుకో.' లోపలికి తీసుకుపోయింది. విద్యుద్దీప కాంతి గదినిండా నిండిపోయింది. అతని వెనుక భాగం బాగా తడిసిపోయి నీరుకారుతోంది. పెట్టె తెరచి లుంగీ తీసి ఇచ్చింది. అతను మార్చుకొన్నాడు. అతని పక్కకు కుర్చీ తెచ్చి 'కూర్చో బావా' అని తువ్వాలుతో తల తుడిచింది. జుత్తు పొడిగా అయింది. బుష్ షర్టు విప్పేసి ఓ బనియన్ ఇచ్చింది. అతను తొడుక్కున్నాడు.

వర్షం తగ్గి కురుస్తోంది. గాలితో తుంపర్లు గదిలో ప్రవేశిస్తున్నాయి. తలుపులు మూసింది. పాప అమాయకంగా నిద్ర పోతోంది. గాలికి హేంగర్లలో వేలాడుతున్న దుస్తులు ఊగుతున్నాయి రేపటి సందేహాల్లా. టేబిలుమీద వార పత్రిక కాగితాలు ఎగిరి పడిపోయింది కింద. తెరిచివున్న కిటికీ తలుపులు దడదడ కొట్టుకుంటున్నాయి. గోడనున్న కేలండరు టపటప లాడుతూ ఎగురుతోంది.

[illegible] గుర్తుపట్టించి అనూహ్య పరిస్థితిలో తారట్లాడు తున్నాడు. అజ్ఞాతపు అంతిమ లోయల్లోకి జారుకుంటున్న భావం ప్రస్ఫుట మవుతోంది. అతని ముఖ భంగిమ క్రమంగా శిశువుల నిర్వికారమయింది.

పరుపుచుట్ట విప్పి పరిచింది. 'పడుకో బావా' అని అతన్ని బలవంతంగా పడుకోబెట్టింది. మూసుకొన్న అతని కళ్ళ ఎదుట అనేక అవతారాల అద్భుతాలు, విశ్వసృష్టి, అనంత అగాధాల పరిధిలో కల్లోల జలధిలా ప్రత్యక్షమయాయి. అతను నిద్ర మెలుకువ తెలగని నూతన స్థితిలో మానసిక భౌతిక పతాల కతీతంగా పడివున్నట్టుంది.

ఎప్పుడు సినిమానించి ఆదంపతులు వచ్చారో, ఎలా నిద్ర పోయారో అతనికి తెలీదు. లేచేసరికి మంచి ముత్యంలా రాత్రి వర్షంతో కడగబడిన పట్టణం నిష్కల్మషంగా నిర్మలంగా, అందంగా వుంది. ఆ ఉదయం మెయిల్లో వాళ్ళను సాగనంపి, అందని అందం కోసం ఏడుస్తూ, అందని పళ్ళు పుల్లనవి నిందిస్తూ, సత్యాసత్యాల సంక్షుభితాల్లో మునకలు వేస్తూ దైనిక జీవితంలోని మురికిలో కృత్రిమ అవసరాల అల్పత్వంలోకి అడుగు పెట్టాడు.

11

సామాన్య దృష్టితో చూసేవారికి నిత్య నూతన రామణీయకత కన్పించదు. ఈ ఉన్న అసహ్యాలు మాత్రం భరించలేనంతగా పెరిగి పోతుంటాయి. ఆశలేని వాడికి సృష్టంతా వ్యర్థమనిపిస్తుంది. సృష్టిలోని ఏ ఒక్క శక్తిని అతడు అందుకోలేడు. అనుభవించలేడు. మిథ్య అని వాదిస్తాడు. సరిగ్గా అదే స్థితి జయం అంతటా అలుముకొంది.

ఆఫీసర్ల అధికారం మీద అతని ఆగ్రహం, అసమర్థుల్ని అజ్ఞానం మీద అసహ్యం, అన్యాయంలోని క్రౌర్యం మీద కోపం, మాన గాళ్ళ హృదయ మాలిన్యంపై ఆవేశంతో మానవత్వంలోని పశుత్వం మాత్రమే చూడగలిగాడు. గౌరవ పదవుల వెనుక దాగి అక్రమ చర్యలు, సభ్యత పరదాల మాటున రేగుతున్న ద్వేషాల మంటలు, చీకటిలో స్వార్థానికి బలై పోయిన భరించలేని ఆలి కళ్ళకి కాగడాలై కన్పించి అతనిలోని ఆఖరి ఆశ చితికి పోయింది.

ఒక యాంత్రిక జీవితానికి తపించి పోయాడు అదే పరమైక లక్ష్యమని సాధన చేసి అలవర్చుకొన్నాడు.

ఏడున్నరకి లేవడం—కాలకృత్యాలు — ఫలహారం, కాఫీ— సిగరెట్లు భోజనం— ఆఫీస్— మధ్యాహ్నం కాఫీ— సిగరెట్లు— ఆఫీస్ — నడుస్తూ ఇంటికి రావడం— సాయంకాలం స్నానం— క్షణం అద్దంలో ముఖం చూసుకోవడం సిగరెట్లు — భోజనం నిద్ర.

ఒక్కోసారి వెల్లువల్లా ఆలోచనలు రేగేవి. తల్లి మరణం, ప్రియురాలి పెళ్ళి, నాన్న లౌకికం, చదువుకొన్న రోజుల్లోని ఆదర్శాలు, బంధువులతో విరోధాలు, ఆఫీసర్లతో వాగ్వివాదాలు, ప్రేయసి నిరాకరణ, స్వీకారాలు మనస్సు పాడు చేసేవి. బలవంతంగా అరికట్టుకొనే వాడు జీవ చైతన్యంలోంచి జడత్వంలోకి ప్రయాణం ప్రారంభించాడు.

ఒక సాయంత్రం కళ్ళముందు తేలిపోతున్న సిగరెట్ పొగలో శవాన్ని కాల్చుతున్న జ్వాల నృత్యం కన్పించింది. తన తల్లి ఆమె దహనమతడు చూడలేదు. ఆమె నూతిలో పడిపోగా, పోస్టుమార్టమ్ కని శ్రీకాకుళం తీసుకొచ్చి ఆక్ చేసిన దేహాన్ని నాగావళిలో బూడిద చేసినట్టు తనకో బంధువు చెప్పిన విషయం జ్ఞాపకానికి వచ్చింది. సెలవు పెట్టి ఆ తెల్లవారే అక్కడికి ప్రయాణం కట్టాడు. మాతృమూర్తి మన్నయి పోయిన ఆస్థలంలో కన్నీటి చుక్కలతో పూజించాలని వెర్రి కోరిక పుట్టిందతనికి.

తన బంధువు చూపించిన ఆస్థలంలో అతడు కూచొని మాతృమూర్తి దుస్థితికి దుఃఖిస్తూ గతంలోని అమానుష చర్యల్లో మునకలు వేసున్నాడు. నాగావళి చల్లగా పారుతోంది. దూరాన బ్రిడ్జిమీద బస్సులు గోల చేస్తున్నాయి. ఆకాశం పండు కెంజాయలతో వుంది. అక్కడ ఎవరో వున్నారని సంతృప్తి అతనికి కలిగింది. ఒంటరి— కాడు. తోడెవరో, తనకంటె శక్తివంతులు, యుక్తిపరులు ఉన్నారు. జారిన కన్నీటి చుక్కలతో అతని మనస్సు తేలిక పడింది. తన స్వీకరణ కోసం హారతి పళ్లెంతో ఏ అమృత హృదయం తపస్సు చేస్తూ నిరీక్షిస్తోందని అవ్యక్తా[illegible] మయిందతనికి.

ఆ రాత్రి శ్రీకూర్మంలో శివరాత్రి యాత్ర. శ్రీకూర్మనాథుని వరప్రసాదమే తన బిడ్డ అనేదట అమ్మ మేనత్తతో. ఆ రాత్రి అక్కడికి వెళ్లాలనుకొన్నాడు. రాత్రి బస్సులు ప్రత్యేకంగా టిక్కెట్టు ఖరీదు రెట్టింపు జనం టిక్కెట్ల కోసం పోట్లాడు కొంటున్నారు. రెట్టింపు ఖరీదు హెచ్చుచేసి ఓ పెద్దమనిషి దగ్గర తనో టిక్కెట్టు సంపాదించాడు. నాలుగు మైళ్ళ పరిధిలో జనం నిండుగా వినోదాలు, వింతలు తిలకిస్తూ వున్నారు. ఉత్సాహ కోలాహలం చెవుల్లో ఉత్తేజకరంగా వుంది. పడుచుల రాపిడి కోసం తహతహలాడే యువకుల శక్తి. రాపిడిలో లోలోన సంతసించే యువతుల మూక అతని జీవితంలోని క్రొత్త ఆనందానికి అర్థం చెప్పాయ్.

దైవ దర్శనమయింది. వేకువజాము. అంతవరకూ నిద్రకు బలై పోయిన శరీరాలు చలి తీవ్రతకు మేల్కొంటున్నాయి, సుమారు మైలుదూరంలో బంగాళాఖాతం. స్నానాలకు బారులు తీరి పోతున్నారు. ఏకాకిగా భయం, ఆనందంలో ఆత్మీయులను వెతుకుతూ సముద్ర స్నానాలకు బయలు దేరిన బారుల్లో కదలియాడు. ఒకరి వెనుక నొకరు చెరువుగట్టు మీంచి నడుస్తున్నారు. రెండు ప్రక్కల బిక్షగాళ్ళ అరుపులు నక్షత్రాలు మంచు కురుస్తున్నాయి. చుట్టూరా నిశ్శబ్దం నిశీథం. తనచుట్టూ చిన్న సందడి. బిచ్చగాళ్ళ రోదనలు. చెరువుగట్టు దిగి చిన్న గొర్రెలో నడుస్తున్నారు. ఇరు ప్రక్కల మొగిలి డొంకలు. ప్రక్కనే ముష్టివాళ్ళూ, అంగహీనులూ, దరిద్రులూ, కుష్ఠు రోగుల ఆక్రందనలు, కీచు రాళ్ళ భయంకర ధ్వనులు వినవస్తున్నాయి.

ఇంత ప్రజ [illegible] దర్శనంలోని [illegible] అందుకోలేదు [illegible]. తన లాగేనా? తన దిక్కులేని తనం ఎవరికీ వుండకూడదు భగవాన్!

అతని ముందు తనకి యుగ యుగాల నించి పరిచయమైన ఓ కంఠం వినిపించింది. అతనిలో ఆమె ప్రాణం దర్శనం కోసం వాంఛలు పెరిగి పోయాయి. లేక భ్రమా? ఒకరిని పోలిన కంఠం వేరొకరికి వుండదా?

పొలాల గట్లమీద నడుస్తున్నారు. ప్రాతఃకాల గాలులు విజృంభించాయి. శీతల సముద్ర పవనాలు వస్తున్నాయి. చలి, పళ్ళు గజగజ కొట్టుకుంటున్నాయి. చెవుల్లు చల్లబడినాయి. చలి సూదులతో పొడుస్తున్నట్టుంది.

తనకంటే ముందుగా పోతున్న బారులు

(తరువాయి 40 వ పేజీలో)

అనంతంలో అణుమాత్రం

(16 వ పేజీ తరువాయి)

అగొంతు యేవేవో మహాత్మ్యాల గురించి పాట పాడుతోంది.

ఇసుకలో అడుగు పడింది. ఆమెవరో ప్రక్కగా వేలు నూడాలని పుజలాటం వుప్పొంగింది. చీకటిలో మొహాలు అస్పష్టం. ఆమె చూడలేదు ప్రక్కకి. కాని అయువ్యసనం ఆమెదే. ఆ ఆకారాన్ని చూసినా పోల్చుక లేదేమో!

చలి.

కళ్ళమీద పడుతున్న అతని జుట్టు పైకి తోసాడు.

ఏవిధంగా ఆమేనని ధృవపరచుకోవడం!

'రేణూ!' ఆమె కుడిచెవిలో ఆస్వరం సంవత్సరం క్రిత వెనక బావని గుర్తు పట్టింది. ఆమె అడుగుల్లోని వేగం తగ్గింది. చుట్టూ ప్రపంచంవారు పెంచుతున్న పద్ధి, పేకు, పరుగుడు యువ్వనంలో ఉరుగుతుతున్న మొక్కలు ఆచెట్లు గుబురుల్లో దాటిప్పి బిగాపడిన రెండు ప్రాణాలు ఒకదాటి హృదయాల్లోని విపత్తుల నాదం కొనేందుకు, అర్థం చేసుకోనేందుకు మవునంతో, అవ్యక్తాందోళనతో కదిలాయి.

ఉత్తర శీతల పవనం నిశీధంలో నక్షత్రాల వెలుగుల ఉష్ణతని కావిలించుకొంది. కాలుతున్న మంటలో కాలుతున్న వేడిలోని మార్గ పతని పంచిస్తోంది. శిస్సత్వం ఏకత్వంలో లీనమై, ఒరుసుకుని పడుతున్న సంధికాలపు పరిహాద్దులో, పడగాడ్పులోని వేడి 'ఘుంయి' మంది. అరి పోయింది. మత్తుతో వెలుగు కన్నులు పరవశంగా మూసుకొన్నాయి. శీతల పవనం ఆనందంలోని అమరత్వంతో అర్థ నిమీలిత నేత్రాలతో తీయదనం చూసింది. ఉష్ణతలో శీతలం కలిసి, యేకమై అనంతాల అంచుల్లో వెతుకుతోంది సంతృప్తిని. సుగంధాలు మళ్ళీ తిరుగుతున్నాయి. ఆ రుచుల అనుభవంతో పరిపూర్ణ మవుతోంది.

చెట్ల ఆకులు కదిగి పంచు కణాల రాలుతున్నాయి ప్రక్కనే. ఇసుక మీద పడి పోయాడు. జయం. మాలిన్యం ప్రక్షాళితమయింది. అతనిలో నిర్మలత్వం చైతన్యమయింది. అతన్ని పెనవేసుకొన్న నిరాశ అంతిమంగా మూర్ఛ కూలిపోయింది. తారకల తళుకులోని నిత్య తపన, శీతల పవనంలోని ఉష్ణవాంఛ, ఇసిక మెత్తందనం లోని చల్లందనం, సముద్రపు హోరులోని అర్థంకాని గానం, శిరోజాల్లోని సువాసన అతని గానంలో కొత్త కాంతితో చుట్ట చేసుకొన్నాయి.

'బావా!'

'ఊఁ' ఆస్వరం రేపు మీద ఆశపుండా

'తెల్లారుతోంది లే బావా.'

'చలిగా వుంది. వుండు'

ఆచిన్న వెలుగులో వంట గజాల టూరులో వచ్చిపోయే జనం కనిపిస్తున్నారు. కోలాహలం వినిపిస్తోంది.

మెల్లగా కనురెప్పలు తెరిచే సరికి గతానికీ, వర్తమానానికి యెంతో భేదం కనిపించింది. ఆమెతో లేచి నడక ప్రారంభించాడు. అతనికి నిజమైన దాంపత్యంలోని సుఖం ప్రాప్తించిందని సంతసించాడు. ఆమె తనముందు ఒలయ్యారం పలక బోస్తూ కదులుతుంటే తనసర్వస్వం ఆమె నని గర్వంతో, నమ్మకంతో కదిలాడు చకచకా.

చెట్ల కొమ్మల క్రింది నుంచి నడుస్తున్నాడు. చలి!

'రేణూ! నీవు నా హక్కువి. నా సర్వస్వంవి. నిన్నెవరో దొంగిలించితే నేను భరించలేను. నీవు వేరొకరికి ఏవిధముగానూ సంబంధించవు. నీవు... నీవు నాదానివి. రేణూ! నీవు నాహక్కు.'

ఆమె రెండు భుజాలు పట్టి, యెదురుగా నిలిచి, కళ్ళల్లోంచి హృదయంలోకి చూసాడు. నుదుట జీరాడుతున్న జుత్తుని లేవనెత్తి చల్లగా చల్లగా అతని ముఖాన్ని ఆ సన్నని వ్రుదుమైన వ్రేళ్ళతో నిమిరింది. ఇంక నీకేం భయంలేదు— అన్నట్లు అతి పావన దీక్షా దృక్కులతో చూసి నిలుచొంది.

మరోసారి ఉషోదయకాంతి నిశిధినీ ప్రేయసిని తత్తుల్యం లేని ఆలింగనంలో పరవశమయింది.

ఇద్దరూ నడుస్తున్నారు. ఇసుకను తన్నుకుంటూ.

''రేణూ! జీవితంలో నీవు మోసగిస్తే బ్రతుకలేను. నాదగ్గర నటించకు. నన్ను మోసగించకు. నేనే దిక్కులేనివాడిని. నన్ను విస్మరించకు రేణూ!''

ఆ మాటల్లోకంటే ఆ దీనవదనంలోని ప్రార్థనలతో ఆమె అతనిలోని బాధ అనుభవించింది.

''లేదు బావా! లేదు'' అంది అభయంగా.

నడిచి సమీపించి మవునంగా సముద్రకెరటాల హోరులో ఎదురుగా ఆగారు.

స్నానాలు—

శరీరానికి అంటుకున్న ఆ తెల్లనిచీర వల్లంచు మెరుస్తోంది.

అతని తలమీంచి నీరు కారుతుంది.

ఆమె శరీరాన్ని దాచుకుంటూ వడ్డుకువచ్చి చీరపిండుకుని, ఆ తడిబట్టలతో జుట్టుగాళ్ళతో కలిసిపోయింది.

ఆమె భయానికి కారణమయిన పాంథిక నియమాలని అసహ్యించుకున్నాడతడు. కవిత్వ ప్రేరణాత్మక జలసంధి పోయిగాల పృత్యం గానం దూరమయింది చూపులకి.

12

సుందరమయిన ఆ కవరుమీద ముద్దనిచ్చిస్తున్న తన చిరునామా చూచాడు ఒకయం. అ కవరులో ఒకటే నిర్మలమయిన తెల్లని కాగితం. ఆ కాగితంమీద ముత్యాలు పేర్చినట్లు మూడు పంక్తులు. అది ఎన్నిసార్లు చదివాడో అతనికి కంఠతా అయిపోయింటా విస్మయం. అతనిలో ఆనందం పెల్లుబికింది.

మహారాజ శ్రీ బావగారికి అనేక వందనములు. ఈ ఉత్తరం అందుకున్న వెంటనే రావలెను. నీ కో బాబు.

చదువుకున్న వెంటనే ఈ కాగితం చింపేయ్ బావా.

ఇట్లు
శ్రీ మేనకోడలు
రేణుక

ఆ మరుసటిదినమే బాబుకోసమని ఆటవస్తువులూ, అలంకరణాలూ, పట్టుకుని ప్రయాణమయ్యాడు జలయం.

బాబు పుట్టి అప్పటికి నెలకు పైగా అయిందట. రక్తారుణిమతో లేతబుగ్గలు చిదిమితే పాల్గారినట్లున్నాయి. ఆ చూపుల్లోకి నిశ్చలత్వం యింకా రాలేదు. వూయలల్లోంచి తీసి ఎత్తుకుని తన రక్తమనే కాంక్షతో ముద్దిడుకుని మురిసిపోయాడు. వూయల్లో వేశాడు.

సంఘం గుర్తించకపోయినా, తన రెండు హృదయాలుగుర్తించిన చిన్నసంసారం వూయలల్లోని బాబూ! ఆ ప్రక్కన అండలా నిలుచున్న రెండు జీవితాలూ, ఆ బాబు రూపమే అతని భవిష్యత్. తన వంశవృక్షము — ఆ బాబు! సంఘం మాలిన్యంతో అతనికి పనిలేదు. ఆత్మలో అంతర్లీనమైన సత్యంతోనే అతనికి సంబంధం. ప్రక్కనే బిడ్డను చూసి గర్విస్తున్న మాతృశ్రీ ఆనందాలకు సృష్టికర్త, హక్కుదారి తను.

మెల్లగా ''చెప్పలేదా — బాబేనని ?''

అతని ఆనందం పెదవులమీద మెరిసింది.

ఓటమి ఒప్పుకున్నట్లు ఆవాల్చింది ఆమె.

ఆ దినమే రేణుక అత్త మనుమని చూద్దామని వచ్చింది. చిన్నకొడుకంటే ఆమెకు అమితమైన ప్రేమ. అందుకే ఆమె తన ఇష్టానుసారం ఆ బాబుని ఆడించుకుని ఆనందించుతోంది.

తనదని చెప్పుకునేందుకు ధైర్యంచాలని జలయం మనస్సు ఆందోళితమయింది. అతని గుండెల్లో కనపించని శూలాలు గుచ్చుకుంటున్నాయి. అతని నరాలు కళ్ళెంపట్టి స్వారీచేస్తున్నారు ఎవరో ?

రేణుక అత్త తన మనుమనికి కూర్మనాథుని ప్రసాదం కనుక శ్రీ కూర్మనాథం అని పేరు పెట్టాలని వాదిస్తోంది. ఇటు జలయంని, అటు అత్తయ్యని, పరికిస్తున్న రేణుక రెంటికీ చెడిన వ్యక్తిలా బాధపడుతూంది.

రేణుక అత్త అతనికి అసహ్యంగాను, మురికిగానూ, కన్పించింది. ఆమె బాబు నెత్తుకునేటప్పుడు ఆమె కాఠిన్యపు చేతుల్లో బాబు గిలగిల కొట్టుకోవడం భరించలేని జలయంలో కోపం తారాస్థాయి నందుకునేది. కానీ అతను మూగవాడయాడు. తనదని గట్టిగా చెప్పగల సాహసం లేకుండా చేసిన సంఘంపైన నిప్పులు చల్లుతూ, మండిపడిపోయేవాడు. అలాంటి మనస్తత్వాల్లో సంకుచిత పాంథిక

వాతావరణంలో అవసరమైన పెరుగుదల ఉన్నంతటే చాలదనికి. అవసరమైన ఒక సంస్కారవంతుడవాలనీ, గొప్పవాడవాలనీ, ఆ పితృహృదయం ఆశ. అందుకే అతను భరించలేక బాధపడం చెందాడు.

మరుసటిదినం మధ్యాహ్నం ఆఫీసు నుంచి తోటలో మామిడిచెట్టు క్రింద కూర్చుని ఏలా తన బాబుని రక్షించుకోవడమో ఆలోచిస్తున్నాడు జయం. రేణుక బాబును వూయలలో నిద్రపోనిచ్చి తోటకు కుతూహలంతో వచ్చింది. కూర్చొని చిగురాకు తెంపు కుని జడలో పెట్టుకుంటూ తిరిగివచ్చి బాబుని చూసి అతన్ని సమీపించింది. ఆలోచనల్లో మునకలు వేస్తున్నాడు జయం.

"ఏం ఆలోచిస్తున్నావ్ బావా ?"

ఆ యాదృచ్ఛికంగా కూర్చొన్న జడలో పెట్టుకుంటూ ఉండలేకపోయింది. చిన్ని చిన్న నవ్వు తొంగిచూస్తూ, ఆ ప్రశ్న వేసింది.

"రేణూ ! ఆ మందికి మనసిచ్చి, చేతికి బాబుని యిచ్చాను. అక్కడే తినుకుపోను. అసలు చెప్పను" అన్నాడు ప్రోద్బలపూర్వకంగా.

"ఇంతేనా ?" గలగల నవ్వింది రేణు.

"అంత తేలిగ్గా తీసుకున్నావా నా మాటని ? నానాటి నీ కేంద్రం గొంతుకున్నా, చెప్తున్నా నీవు నా మాటను వినిపించవ్"

"అలా చెప్పం బావా ?"

"ఇంకా ఏమిటేమిటో రేణూ !"

ఏ మాటకేంతే అర్థమైన ఆమె అతన్ని విని కొంచెం నొచ్చుకొంది. అతను నిరుత్సాహంతో కొట్టుమిట్టాడుతున్నాడు.

రెండోదినం ఉదయం వెళ్ళిపోతూ జయం ఆవేశంతో అదే విషయాన్ని మరోసారి హెచ్చరించి వెళ్ళాడు. వారంరోజుల తరువాత మరోసారి వస్తానని వెళ్ళిపోయాడు.

ఆమె బావ హెచ్చరికలకి చిన్న అలజడితోనే ఆ మాట మరచిపోయింది.

బాబు ముద్దుముచ్చటలలో బావ కలలని ఆమె చూస్తూ మైమరచిపోయేది. ఆ సంతృప్తిలో బాబు భవిష్యత్తు గురించి ఆమె ఏమీ ఆలోచించ లేదు.

ఒక్కోసారి ఆమెకు భయం వేసేది. ఈ విష యం లోకానికి తెలిస్తే తనగతి ఏమవుతుందో ఆమెకు అర్థంకాలేదు. ఇద్దరి జీవితాలు ఆత్మ హత్యలతో అంతమయ్యే తీరు, ఆమె కళ్ళముందు పిశాచాల్లా గంతులు వేస్తూ, ఘర్జన చేసేవి. ఆమె కళ్ళుమూసుకుని ఏడ్చేది.

13

నాలుగు నెలల అనంతరం జయం నాలుగో సారిగా బాబుని చూడ్డానికని వచ్చాడు— పెద్ద వర్షంలో. ఇలా తరచూ రావడం ఆ వూళ్ళోని కొందరమ్మలక్కలకు యిరుగు పొరుగు వారితో చెప్పుకోవడానికి విషయం పుట్టించింది. బాబు గురించి ఆటవస్తువులు, గుడ్డలూ, బొమ్మలూ యింకా ఏవో అనేక విలువైనవన్నీ తెచ్చాడు. బాబు వెళ్ళాకొని ఆ సమయంలోని నిర్మ

ల్యంతో తీసుకొచ్చేరు, ఆ గుంపులోని వారు వేదాంతుల్లా చూస్తూ, చిన్న పిల్లాడిలా సుఖ దుఃఖాలకు అతీతుడయిన వానిలా ఆడుకొంటు న్నాడు. అత్తమామలు చూసి వాళ్ళలో వాళ్ళు బాధపడ్డారు. ఇంత తరచుగా రావడం వాళ్ళకి కోపకారణమయింది. విసుగు పుట్టింది. దానికి వేస్తున్న కూతురు కేమీ చెప్పలేకపోయారు, తిరిగి వెళ్ళేడ పోడయిపోతుందోనని కుమిలిపోతు న్నారు.

అంతవరకూ ఆగిన వర్షం ఆకస్మికంగా పునః ప్రారంభించింది. వీధుల్లో సీరు పారుతోంది.

ఆదివారం మధ్యాహ్నం రెండుగంటల సమయంలో మిత్రునితో నరసింహం భార్యాబిడ్డలని గొని పొలందుకు వచ్చాడు. నరసింహం జయం కొంత సేపు సత్యం విషయాలు, ప్రభుత్వవిషయాలు? ఆఫీసులలోలంచగొండితనం, నాయకుల అసమర్థ పరిపాలనం గురించి చర్చించుకొన్నారు.

వర్షానికి చిన్న గాలి తోడయింది.

నిద్ర నించి లేచిన బాబుకి స్తన్యాన్నిస్తున్న రేణుక భావాల్లోకి నరసింహం పరిశీలించి చూసాడు. ఆ దృష్టి జయం ముఖం మీదికి తిరి గింది. ఆ నాలుగు కళ్ళల్లో దాగిన చరిత్ర పరి శోధిస్తున్నాడు నరసింహం. విడుకు హృదయా ల్లోని మమతల మాధుర్యం విషభాండాలా గుచ్చు కొంది. బాబు మెడలో పులిగోరు యెవరు పెట్టారు? తొడుక్కున్న గుడ్డ లెవరు తెచ్చారు? బాబుకు పూస్తున్న పౌడరెక్కడిది? ఆ చిన్న పాదాలకు రంగుల బూటులెవరుకొన్నారు? ఎవరా బాబు ? రేణుక తొడుక్కున్న జాకెట్ యెక్కడ కుట్టబడింది? ఆమె కట్టుకొన్న చీర యెంత ఖరీదవుతుంది? ఆమె వ్రేలిలో వుంగరం దేనికి చిహ్నమ్? ఆమె చూపుల్లోని భయానికి కారణమేదరు ? ఆ కనుల్లో పాపం దాచుకొనే ప్రయత్నం, ఆ పెదవుల వొంపుల్లో మౌనం చేసినందులకు భయం, ఆ వక్షాల కౌన్న త్యంలో పరాధీనతకు తలవొగ్గు, ఆ నడుం వొంపులోని మార్దవతని అనుభవం కోసం యిచ్చిన అధికారానికి సిగ్గూ, పెడదారి పడిన అపోహల నవ్వడిలో మూగ్గా అతని జ్ఞానంలో విరుద్ధ వాదనలతో పోట్లాడుకొన్నాయి.

నిర్మలత బురదతో మాలిన్యమై దుర్భర మయినందులకు బాధపడ్డాడు జయం. నర సింహం కూడ. అస్థి ఒకరిదీ, హక్కులు వేరొక రివి!

అప్పటి కప్పుడే ఆ యింట్లోని వాతావరణం మారిపోయింది. మనస్తత్వాలు భిన్న ధృవాలు ఏర్పరచుకొన్నాయి. కల్లోలితమయిందా సాగరం. జయం గౌరవించే, పూజించే హృదయం కూడ వెటకారం, కృతఘ్నత్వానికి లొంగిపోయింది.

అత్తమామల ప్రవర్తన జయంని అగౌరవ పరచాయి. అతని అస్థినీ, హక్కునీ బలపరచే వ్యక్తుల్లోక్కరూ అతనికి కన్పించలేదు.

అక్షణమే అస్థలం విడిచిపెట్టదలచాడు.

వెళ్ళిపోతూ బాబుని చూసాడు. సన్నగా రెణు. ఆ బాబు నీక్కడే తన సర్వస్వం! తాను, రుక్మిణి ప్రపంచానికి యివ్వని చరిత్ర — ఆ బాబు!

ఆనాటినించీ సత్యం బంధువులతోపాటు జయం ఆ హృదయంతో అనుకొన్నట్లు ప్రేమానురాగ సౌకర్యాలను అందుకోగల రీతిని గడప లేకపోయా డాడు. 'బాబులో దేవుణ్ణి చూడాల ఉందిరా' అని రేణుక వారిస్తున్నప్పటికీ అక్కడ ఆగలేక పోయాడు.

14

నాలుగేళ్ళ కిందట, విమల ఒక్క పొరపాటు చేసింది జయం. ఆ పొక్కులోని బాధలు అనుభవించి ఆ పూవు రేకులు రాలినట్లు చేసా. ఆ యాలోచనతో జయం పిచ్చివాడిలా తిరుగా రయాడు. ప్రతుకుకి అర్థం లేదని తెలి సమయందని తెలిసి. జీవితానికి లక్ష్యమూ, గమ్యమూ, అంతా చిక్కుడుం లేదు. ఉన్నాయను కోవడం మతిభ్రమేమో!

ఆఫీస్‌కి వెళ్ళి వెళ్ళేవాడు. ఆ దినం ఉత్సాహం లేదు. గడ్డం బాగా పెరిగింది. బట్టలు కొన్ని సంస్కారంలేనివయింది. ముస్తాబు మాట్లాడ్లో నిర్లక్ష్యం పెరుగుతోంది. ఒక్కోసారి సరి తలుపులు వేయకుండా పనులలో పెట్టి, పొయ్యంత్రం మనుగ్రహించినట్లు యింటిలో తిరిగి తిరిగి అర్ధరాత్రి వేళ ఇంటికి వచ్చేవాడు. యింటి యజమాని యీ వింత ప్రవర్తన అంటేనే తుదకి పరిస్థితి చిక్కుబెట్టుకొనేటంత యిచ్చాడు కాని సలహా పనిచేయలేదు.

ఓసారి సింహాచలం వెళ్ళేడు. అరళ్ళ మీద తలపులు — కళ్ళలో నీరు. మరోసారి యిలాగే సరి పొడ్డుకి వచ్చాడు. అత్యాలో సగం పోయింది. శ్రీ కూర్మం వెళ్ళాడు. ఆనాడు కేణివి కనుల కొన్ని ఆ చెట్టు కిందకి వెళ్ళాడు. జీవితంలో నీ పూర్ణత యేర్పడి పండి రాలిపోయినట్లుంది.

న్యూటెస్టమెంటును, గీతాంజలి, భగవద్గీత ఖురాన్, ఉమర్‌ఖయ్యాం, వంటింట్లో భగవాన్ వరసగా చదివాడు. చప్పగా వున్నాయి. వాటిలో అర్థం చేసుకోవలసిన విషయాల్లేవు. అతనికి వాటికి చాల దూరం !

ఏ ఆశా, యేదిక్కూ లేని తన అత్మల్ని ఏదీ తానిక్కై యెందుకింత బాధను గుణ్డపెడుతున్నా — అని విచారించేవాడు. అందరిలా లాగా బ్రతక గలిగితే యెంత బావుణ్ణు! మేకవన్నె చర్మం ధరించిన పులిలా, పూసరపిల్లలా రంగులు మార్చు కొని, కొంగజపం చేస్తూ, నటిస్తూ స్వతంత్రంగా జీవించగల్గిన శక్తి వుంటే యెంత బావుణ్ణు !

ఈ సృష్టి అంతా గొడ్డుపోయినట్టు ఒకే ఒక స్త్రీ కోసం జీవితాంతం బ్రతికోరికలు పెట్టు కొని గగన కుసుమాల కోసం నిత్యం తపన పొందడం జయంలోని బలహీనత అని అతని శ్రేయోభిలాషు లైన స్నేహితులు చర్చించుకొనేవారు. ప్రేమ అన్న మాటకు యీ సంఘం చెప్పే నిర్వచనం తప్పు. దానిలో స్వార్థపరుల ప్రయోజనాలు

యొచ్చును. అదె జయం. గ్రహించగలిగాడు. [illegible] నీటిలోని చేపకి, ఆకాశంలోని పక్షికీ, అరణ్యంలో పిచ్చిగంటే ఆ అవకాశం వుంది.

అనుకోవాలని అప్రయత్నంగానే [illegible] కూడా [illegible] ఆలోచిస్తున్నాడు జయం.

ఇలా విలపిలు, పలవిలు పోతున్న ధ్యానంలో, బాబు ముఖం అతనికి ప్రత్యక్షమయింది. ఆ ముఖంలోని [illegible], ప్రత్యక్షమయింది. [illegible] వెక్కి వెక్కి రోదిస్తున్నారు. ఆ [illegible] జీవచ్ఛం [illegible]. అనుకోవం [illegible].

[illegible]

"[illegible]!" [illegible]

15

నరసింహం భార్యను తీసుకుపోయిన తరువాత [illegible] సత్యం మరుగుపరిచే దీర్ఘయత్నం చేశాడు. పూజలూ, మొక్కుబడులూ, [illegible], కులదేవతల ఆశీర్వచనాలూ, పెద్దా చెప్పిన [illegible]. ఏదీ అనుసరించలేదు.

ఓదినం మధ్యాహ్నం నరసింహం ప్రాయల్లోని బాబును తదేకంగా చూసాడు. చూస్తున్న కొద్దీ [illegible] ఎక్కువ కన్పించాయి ఆ రూపులో. జయం ప్రతిబింబం బాబు రూపు. [illegible] ముక్కు, విశాలమయిన కళ్ళూ, వెడల్పయిన నుదురూ, వుంగ్రాల తలజుత్తూ, ముఖానికి గంభీరతనిచ్చే బుగ్గలూ, జయంని జ్ఞప్తికి తెచ్చాయి. అతనిలో ఒక్కుమ్మడి ఆవేశం విజృంభించింది.

ఏం చేయడమో తెలీదు. తన వారసత్వం [illegible] అనుభవించేందుకు హక్కుదారి [illegible] అతని బాధ! ఎవరో అతనింటిలో ఓ నిప్పువేశారనీ, ఆ నిప్పు తన జీవితాన్నే దహించబోతున్నదనీ, అతని వ్యథ.

రేణుకను విడిచిపెట్టలేకున్నాడు. [illegible] కారణంచెప్పి యిప్పుడు తప్పించుకోగలడు? అందుకు తోడు కులాచారం అంగీకరించదు. బిడ్డ తనదేనని నిరూపించుకున్న వ్యక్తికి తనే ఓ [illegible] అప్పుకుని దాంట్లో పడినట్లయింది.

ప్రాయలలోంచి దృష్టులు మళ్ళించి, [illegible] బాబు కేరేమని ఏడ్చాడు. రేణుక పిల్లి ప్రాయల్లోంచి తీసి ఎత్తుకుని పెరటికి పోయింది.

చీకటి ముసురుకుని వచ్చింది. అలవాటు ప్రకారం రేణుక బాలామృతం బాబుకుపట్టి నిద్రపుచ్చ దలంచింది. ఆ సీసాలో అట్టడుగున ఆపూటకు సరిపోయినంత మాత్రమే మందు వుంది. రేపటికి మందు తెమ్మని భర్తని కోరింది. అలాగేనని నరసింహం తలూపాడు. ఆ తల వూపడంలో ప్రత్యే

చి. రా జా రె డ్డి

కతో ఆవులు కప్పించింది.

వంటగదిలో పనివాళ్ళు భోజనాలు [illegible] వాయి. అత్తయ్య వడ్డిస్తోంది. తోడికోడలు [illegible] బువ్వకుడుపుతోంది. మారుమూల [illegible] దీసిన హరికేన్ లాంతరు గుడ్డివెలుతురిస్తోంది. వీధిలో భయంకర నిశబ్దం. ఆ నిశబ్దంలో జలదరింప జేసేట్టు కుక్కలు అరుస్తున్నాయి.

రేణుక బాబుకు మందు పట్టేందుకు గదిలోకి తీసుకుపోయింది. గ్లాసులో మందు పోసింది. ఎందుకు ఆమె చేయి బెదిరింది.

వంటింట్లో భోంచేస్తున్న నరసింహం గదిలో మందు పట్టుతున్న భార్య వేపు చూసాడు. అతను భోంచేస్తున్నది వాంతి రావడం మొదలుపెట్టింది. భోంచేయలేక లేచిపోయాడు. తల్లి చిన్నకోడలు భోజనం చేయక లేచిపోయి [illegible].

పసిపాప భయంకర రోదన ఆ ఇంటిలో [illegible] వ్యాపించింది. నరసింహం చేతిలో తల్లి పెట్టిన పాల గ్లాసు కిందపడి తునాతునకలయింది. పాలు [illegible] పోయాయి.

ప్రాయల్లో బాబు కెవ్వుమన్నాడు!

రేణుక అమితాశ్చర్యంతో గావుకేక పెట్టింది!!

[illegible]మన్నారు!!!

శబ్దం నిశ్శబ్దంలో లీనమై పోయింది అంతా అనంతంలో అంతర్లీన మయింది. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు [illegible].

భూమి కొంతసేపు వికారంగా కదిలింది. చీకటి ఒళ్ళమధ్య వెలుతురు కరకరలాడుతోంది.

జనం [illegible]. వింత సందోహం. విషాదం వెలిబుచ్చుతున్నారు. సానుభూతి చూపిస్తున్నారు.

బంధువులమధ్య [illegible] రేణుకను చూసిన నరసింహం కళ్ళల్లో రెండు అశ్రుబిందువులు చోటుచేసుకున్నాయి.

పెద్దలు ఋణానుబంధాలు బోధిస్తున్నారు. [illegible] గతులు తప్పి ఆ బిడ్డ [illegible] ఉపచారాలు చేస్తున్నారు. ఒక పెద్దమనిషి ఆ శవాన్ని భుజంమీద వేసుకుని [illegible] పట్టుకున్నాడు. రేణుక విడువడం లేదు. పెనుగులాడుతోంది. ఆమెను ప్రక్కకు లాగారు. ఆమె జీవితం అనంతాల [illegible] జరుగుతోంది. బాబును వెతుకుతూ.

ఓ గుంపు హరికేన్ లాంతరుతో [illegible] దారి తీసింది.

ఇంకా కొందరు ఇంటిలో సందడి చేస్తూనే వున్నారు. ప్రొద్దు కొంత పడమటివైపు [illegible] ప్రతి మనిషివచ్చి పలకరించి కంట తడిపెట్టి తుడుచుకుంటూ పోతున్నారు.

16

ఏ కీర్తి [illegible] ఆవేశించి వచ్చిందతనికి. ఆ [illegible] వస్తున్నాడు.

(మిగతా 55 వ పేజీలో)

చేసేది కదా ?'' అంది కిలకిలమంటూ.

దిక్కులు తెలియటం లేదు రవికి. అదృశ్యం భయం ఒకేసారి ఆక్రమించాయి. రహస్యం బట్టబయలైనట్లు బాధ.

''అంతసిగ్గయితే ఎల్లా ?'' అంటూనే, అనుభవంతో చెయి తిరిగినట్లు, ఆక్రమించుకొంది. రవితో మాత్రం, ఆ రజియాలో తొణికిన ఉన్మత్తత ఏదో తోరణం కట్టినట్లే వుంది. తను తొలగిపోవాలన్న ఇచ్ఛ. తనశరీరం తెలియని ఉన్మత్తత. ఇరవైనాల్గు ఘంటల క్రితం తను కనుక్కోలేని వయ్యారాల విరాళో కొర్కె. అవ్యక్తం అవ్వాలన్న ఇచ్ఛ. విజృంభణ. సృష్టి ఆవహించినట్లు.

బొత్తాములు వూడిన ఆవిడ రొమ్ములు, తెగువగా కనకమ్మని మరిపిస్తున్నాయి. ఎంత బావుందో అనుకుంటూనే స్మైమరపు.

ఆవిడ మళ్ళించింది. అందులో తన్నినూత్న ప్రపంచంలో కాలెట్టించి, అనుభవానికి, కనువిప్పు కల్గిస్తోంది. తనకి చందనమే అయితే, తనూ ఐక్యమే అయ్యేడు. రుధిరం చల్లబడే వరకు.

'రజియాకి ఇవ్వన్నీ తెలియవు' అనుకుంటూనే మాగన్ను పడింది. ఆవిడ కవుగిళ్ళల్లో రొమ్ముల మధ్యనే తలదాచు కుంటూనే మర్చిపోయేడు.

కిటికీలోనుండి శుక్రుడు కన్పడుతున్నప్పుడే మెళుకువ వచ్చింది రవికి. అలసిన శరీరం ఆవిడది. ఒళ్లెరగని నిద్ర. ఆ ఇంచుమించు నగ్నశరీరమే. తొంగిన స్థానాల్లోని మడుపులు, మళ్ళీ కోర్కెను రెచ్చగొట్టుతున్నాయి. శరీరమే కాలిపోయింది. తన ఛాతీ రొమ్ములకు అన్చుకుంటూనే దగ్గరగా తీసుకోవాలన్న ఆయత్తత.

మెళకువ వచ్చిన అర్ధచూపుల్లో ''నేను కావాలా ?'' అంటూనే నవ్వి, తన మీదకి లాక్కొంది.

చిరు చెమటల్ని తడుముకుంటూ, నీరసంతో అల్లాగే నిద్రపోయేడు రవి.

—(సశేషం)

(51 వ పేజీ తరువాయి)

తోవ సరిగా తెలీకపోయినా, వూరుమాత్రం గుర్తువుంది. దూరాన పెనుభూతంలా నిద్రపోతున్నట్లు పడివుంది. వూరు సమీపిస్తున్నకొద్దీ అతనిలో ఆవేశం కట్టలుతెంచుకు ప్రవహిస్తోంది. రెండు బుల్లిచేతులు అతని కళ్ళముందు 'లేదు లేదు' అని సంజ్ఞలు చేస్తున్నాయి. కళ్లల్లో ఆచేతులుతిరుగుతున్నాయి. అందుకే ఐదారు దగ్గర్ల అతడు జారిపోయాడు. పడిపోయాడు.

అతనిదారికి కొంచెం దూరానవున్న ఓ చిన్న గుంపు సందడి విన్నాడు. చిన్న హరికెన్ లాంతరు అప్పుకాంతి. దయ్యంలా జడలు బోసినట్లు ఓ చెట్టు ప్రక్కన వూగుతోంది. కీచురాళ్ళు విషాదంగ రోదిస్తున్నాయి. గుడ్లగూబ ఎక్కడినుంచో భయపెడుతూంది. తీతువు కూస్తోంది.

వీధి అలజడిగానే వుంది. ఇళ్ళల్లో దీపాలు వెలుగుతున్నాయి. బాబును ఎత్తుకుపోవాలనే అతని కాంక్ష బలకలేదు. తెగువతనం అతనిలో పరాకాష్ఠ నందుకొంది. హక్కుదారి! అదీ అతని బలం!

ప్రాణాపాయమనే అశరీరవాణి పలుకులు అతని చెవుల్లో తరంగాల్లైనాయి.

దొంగతనంగా వెళ్ళాలని బుద్ధిపుట్టింది.

దొంగతనమా ఛీ ఛీ! జీవితంలో యెప్పుడూ లేంది ఈనాడు — తన హక్కు — తన ఆస్తి యెవరు కాదనగలరు చూడాలనే సాహసమతనిలో చిందులు తొక్కింది.

ఆ యింటిముందు సంశయంతో ఆగాడు జయం. గదిలో చిన్న వెలుగులో బావురుమంటున్న రేణుని పోల్చాడు. ఆమె పక్కనే ఒక రిద్దరు ఓదార్చుతున్నారు ఆమెని.

గబగబా ఆ యింట్లో దూరాడు.

తోడికోడలూ, అత్తా అతని వింతవేషంకి అనుమానించి చూచారు.

పిచ్చివాడిలావుందా రూపు. బురదయి పోయాయి ఆ దుస్తులు. చెమట కారుతోంది. గడ్డం పెరిగిఅసహ్యంగా వుంది. మొహం జిడ్డు వారింది. భయంకరత ఆ భంగిమలో భగభగ మండుతోంది.

''ఎవడూ ?''

ఐదారు గొంతుల్లా వినిపించాయి.

అక్కడ ఓ గోడకు ఆనుకుని పడివున్నాడు. నరసింహం నీరసంగా.

జయం ఆడవాళ్ళ ప్రశ్నలు వినిపించుకోలేదు. ఆ నిర్లక్ష్యత ఆ స్త్రీల గుండెల్లో భయంనింపింది.

''రేణూ!''

''రేణూ !'' మవునం. ''బాబేడి రేణూ! నా బాబేడి రేణూ ?''

రేణుక భయకంపితయై అదురుతున్న చూపులతో చూడలేకపోయిందా స్వరం వస్తున్న వేపు. ఆమె ప్రాణాలు యెగిరిపోతున్నాయి. ఏమని చెబుతుంది. బాబేమయి పోయాడు ? అసలు ఏమయిపోయాడు ? యెక్కడున్నాడు ? ''బాబూ!'' అంది.

ఆమె భుజాలు పట్టుకుని ''బాబేడి రేణూ! బాబు... బాబు ?'' ఆడిగాడు గొంతు హెచ్చుచేసి.

''నీ బాబు లేడు ... చచ్చిపోయాడు. బావా. బా...వా' ఆదే ఆఖరిస్వరం. యీ విశ్వంలో రేణుక విడిచిపెట్టింది, మిగిల్చింది ! ఆ శబ్దం అంతటిలోనే నిశ్శబ్దంలో ఓ భాగమయిపోయింది.

''రేణుకా, రేణుకా !?'' అంటూ పడిపోతున్న శరీరాన్ని పట్టుకొంది పడిపోకుండా తోడికోడలు.

జయంని ఏవో రెండు బలమైన చేతులు బయటకు నెట్టినాయి. అతని కళ్ళముందు దిగంతాలకి, అనంతానికి, పెరిగిపోతున్న శూన్యం ప్రత్యక్షమయింది. కనుగుడ్లు పెద్దవి చేసి చూసాడు. ఆ శూన్యంలో ఎన్నో శూన్యాలు కలిసిపోతున్నాయి. శూన్యం పెరిగిపోతోంది. అందులో తేలిపోతున్న ఛాయామాత్రమైన ఓ శిశువు. ఆ వెనుక ఓ నీడలాంటి మాతృమూర్తి అందుకోబోతో పరుగిడుతోంది.

''బాబూ ! రేణూ !''

'యీ అనంతంలో అణుమాత్రం అనుభవించేందుకు నోచుకోలేదు. యీ జీవితం.' అతి నెమ్మదిగా మందంగా వెలువడినాయి.

ఆ మాటలు విన్నవాళ్ళ చెవుల్లో మిగిలాయి.

జయం చీకటిలో లీనమై దూరమయాడు. ఒకటి రెండు కుక్కలు కసిగా అరిచాయి. మనుష్యులతన్ని గుర్తించలేదు మరి !

అరికెన్ లాంతరుతో ఓ గుంపువచ్చి ఆ యింటిముందు ఆగింది. వెలుతురులో ఆ గుంపు ముఖాలు పచ్చనై విర్జీవమయాయి. ఘొల్లుమన్నారు. ! శబ్దం నిశ్శబ్దంలో లీనమయింది ! ★

పూవు మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

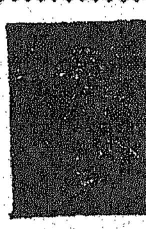

భవిష్యత్తులో మీకు జరగబోతున్నదిన్నీ, మీ సరియైన వర్తమానము గురించిన్నీ మీరు తెలుసుకొనగోరినట్లయితే ఒక పోస్టుకార్డుపైన మీకు ఇష్టమగు ఒక పుష్పము పేరున్నూ, మీరు వ్రాయు తేదీ, పేరు వివరములున్నూ, మీ సరియైన చిరునామాయున్నూ వెంటనే వ్రాసి పంపుడు.

జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుణించి మీరు కార్డు వ్రాసిన తేదీ నగాయతు 12 మాసములలోని మీ యొక్క అదృష్టము, లాభ నష్టములు, జీవితమార్గము, మీ వ్యవహారములో మీకు జయము కలుగునో, మీ ఉద్యోగం విషయంలో మంచి చెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్య విషయము, పరదేశ గమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీ సుఖము, సంతానము, విధి విక్షేపములు, లాటరీ, అకస్మాత్తు ద్రవ్య లాభము మొదలగువానిని గురించి స్పష్టంగా మాసవారీగా వ్రాసి రు. 1—25 లకు మాత్రము వి. పి. గా పంపగలము. వి. పి. ఛార్జీలు ప్రత్యేకం. దుష్ట్రగ్రహము లేమయినా వున్నయెడల శాంతిచేయు విధానంకూడా తెలుపగలము. వివరములు వరా పూర్తిపైన పంపబడును. మేము పంపిన ఫోగట్టా మీకు తృప్తిగా నుండనియెడల పైకం వాపసు చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించిచూడుడు. మీ అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Pt. Dev Dutt Shastri, Raj Jyotishi (AV-3) Jullundur City